

VALAŠTIANSKY hlásmik

ročník XVII. ■ číslo 3 ■ jún 2019 ■ dvojmesačník

Z OBSAHU VYBERÁME:

- 65. výročie vzniku MŠ
- 60. výročie vzniku ZUŠ
- Festival dychových hudieb

Vážení občania,

mesiace máj a jún sa niesli kultúrnymi podujatiami. Tradične sme na námestí postavili spoločne s deťmi z našej materskej škôlky „máj“. Tieto mesiace sme mali v obci dva veľké výročia. Materská škôlka už má 65 rokov. Predstavenie v podaní našich najmenších muselo nejedného z nás chytiť za srdiečko. No a 60-ku oslávila naša ZUŠ-ka. Koncert, ktorý nám pripravili, môže mať len samé superlatívy. Čo k tomu dodať, „prajem našim školám do ďalších rokov len to najlepšie“. Nezaostávali ani ostatné akcie. Prejazd historických vozidiel našou obcou, splav Hrona a v neposlednom rade v rámci MDD v Potôčkoch zorganizovaná „Cesta rozprávkovým lesom“, všetky boli úžasné. Festival dychových hudieb bol už v našej obci organizovaný 48. raz.

Tieto dva mesiace sme sa len nezabávali.

Otázka kosenia v obci bola v tieto mesiace aktuálna. Som rád, že občania boli najmä v máji trpezliví. Máj bol daždivý a kosenie bolo náročné. Musíme si priznať, technické služby nestíhajú robiť všetky úlohy. Touto otázkou sa zaobera aj zastupiteľstvo.

Na ulici Hronská sa dokončila oprava kana-

lizácie položením asfaltovej vrstvy v mieste výkopovej ryhy. Stredoslovenská vodárenská a prevádzková spoločnosť, a.s., ktorá opravu realizovala (ešte v roku 2016, dokončila práce po opakovaných výzvach zo strany obce.

Na ulici Chalupkova technické služby zrealizovali úpravu odvodnenia vozovky. Dažďová voda je už usmernená a počas búrok viac ne-

ohrozuje priľahlé rodinné domy. Úprava pozostávala z vybudovania betónového odvodňovacieho žľabu dĺžky cca 7 metrov.

Každého občana určite zaujíma stav ciest v obci. Verejné obstarávanie bolo ukončené, bohužiaľ, nevedeli sme to urýchliť. V samospráve ide všetko pomalšie ako v súkromnom sektore. Do 31. 8. sa uskutoční realizácia opráv. Bude sa realizovať oprava cesty na Hronskej pri „Texase“ a na ulici Mierovej. V rámci týchto prác budeme realizovať za COOP Jednotou zrekonštruovanie prístupovej cesty k internátu. Na ulici Štúrova sa pred bytovým domom bude dávať nový „kobrec“, pod podmienkou, že bytový dom musí mať nové prípojky, ktoré sú v réžii bytových spoločstiev. Túto podmienku splnili.

V týchto dňoch odchádza do dôchodku naša dlhoročná zamestnankyňa a kolegyňa pani Elena Sukičová. Za jej prácu sa chcem úprimne poďakovať a v mene celého kolektívu zamestnancov obecného úradu popriať pevné zdravie, spokojnosť v rodine a úsmev na tvári.

Naším deťom začínajú prázdniny. Prajem všetkým príjemné, slnečné a usmievané prázdniny plné zážitkov.

Mgr. Peter Jenča, starosta obce

Nie je ťažké stať sa otcom, ťažké je byť otcom

Tretia júnová nedeľa patrí tým najdôležitejším mužom v našom živote. Áno, otcom. Istotne sa zhodneme na tom všetci spoločne, čo pre každého z nás otec znamená.

Otec je človek, ktorého si každý pustí do svojho srdca. Otec je stelesnením bezpečia, pohodlia, lásky. Veľkosť otcovho srdca je nekonečná. Otec je vždy najlepší kamarát.

Otec vždy líbi svoje deti po celý život také, aké sú. Otec je ten, čo nám vždy utieral slzy a vyčaroval úsmev na tvári. Stal sa našim vzorom, symbolom odvahy a sily zvládnuť aj to najhoršie, a dal nám vždy i to posledné. Obdivujeme ho za to, ako nás dokázal tak vychovať a vštepiť nám toľko lásky. Vytvoril nášmu životu základ.

Niektorí OCKOVIA už nie sú medzi nami, no to, čo pre nás urobili, si budeme vo svojom srdci uchovávať po celý život. Aj keď tu už nie

Deň otcov v MŠ

sú, stále na nich spomíname a sme radi, že každý rok si môžeme na svojich otcov spomenúť takýmto krásnym spôsobom. Vážme si to, čo máme. Veď čo viac im môžeme dať, ako kúsok svojho času. Naj-

dime si vždy svoj čas pre svojich najbližších.

...Tak ako boli naši otcovia trpezliví, keď sme sa my, ich deti, učili novým veciam, tak aj my musíme byť chápaivi, keď počas jesene ich

života potrebujú pomoc, podporu a lásku. Nezapúdajme nikdy na to, že nás vychovali a darovali nám to najlepšie zo seba. Oplaťme im to rovnakou mincou...

Mgr. Peter Jenča, starosta obce

2 + 2 = 5 ?

Ďakujem veľmi pekne za povzbudivé slová aj vaše reakcie. Oslovili ste ma s otázkou ohľadom povinností, ktoré vám, prípadne vašim deťom vyplývajú na konci alebo začiatku školského roka.

Otázka: Moje dieťa skončilo základnú školu. Musím poslať nejaký doklad na sociálny úrad?

Odpoveď: Otázka súvisí s vekom dieťaťa, nie iba s ukončením základnej školy. Rodičia majú nárok na mesačný prídavok na dieťa od jeho narodenia. V tomto roku má výšku 24,34 EUR. O prídavok je potrebné písomne požiadať a následne ho v prípade dieťaťa do 16 rokov vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny automaticky. Rodič nemusi doniesť na úrad potvrdenie o návšteve školy. To platí aj vtedy, ak dieťa dovŕši vek 16 rokov počas prebiehajúceho školského roka. Dieťa nad 16 rokov, ktoré pokračuje v štúdiu na strednej škole, má prinešť potvrdenie vždy na začiatku každého školského roka. Názov tlačiva potrebného na

Podtvrdenie sa vyplňuje za každého mesiaca, ktorého posledný deň je posledný deň prítomnosti na strednej škole, za ktorého mesiac sa prídavok vypláca. Údaje v potvrdení vyplňuje patríkajúcim zriaďovateľom a zodpovedajúci údaj označuje podľa tohto vzoru.

A Údaje o oprávnenej osobe – žiadateľovi

Priezvisko: _____ Meno: _____ Rodné číslo: _____

Adresa trvalého pobytu v SR Adresa prechodného pobytu v SR¹⁾

predloženie je „Potvrdenie o návšteve strednej alebo vysokej školy na účely prídavku na dieťa“. Nárok na prídavok na dieťa majú rodičia až do dovŕšenia 26. roku života dieťaťa, pokiaľ je dieťa študentom denného štúdia na vysokej škole. Potvrdenie o návšteve školy je potrebné prinešť najlepšie hneď po zápise na vysokú školu.

Otázka: Po strednej škole moje dieťa nejde na vysokú školu. Musí sa hneď hlásiť na úrad práce?

Odpoveď: Nie. Zaradenie do evidencie nezamestnaných je dobrovoľné. Do 31. augusta platí zdravotné poistenie za úspešných absolventov strednej školy štát. Majú teda možnosť užiť si posledné prázdniny a zamyslieť sa, čo budú robiť ďalej. Prihlásiť sa do databázy uchádzačov o prácu má svoje výhody. Po 1. septembri by totiž platil zdravotné poistenie za nezamestnaného štát. Pri evidencii na úrade práce rodičia automaticky prichádzajú o prídavky na dieťa. V prípade neprihlásenia sa na úrad práce sa stáva vaše dieťa dobrovoľne nezamestnaným. Minimálny zdravotný odvod, ktorý má za zdravotné poistenie platiť, je momentálne vo výške 66,78 EUR. Neplatiči majú u lekára nárok len na akútnu zdravotnú starostlivosť.

Viac informácií sa dočítate aj na stránkach Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny alebo priamo na stránke Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Brezne. Želám vám krásne prázdniny a úspešný štart do nového školského roka.

Zuzana Rolincová

Informácie o dianí v obci v mobile = moderná služba pre občana

Vážení občania, snahou vedenia obce, poslancov a starostu je zlepšiť aj komunikáciu s obyvateľmi obce a informovanosť. Jedným z jednoduchých a pohodlných riešení je aj využívanie možností internetovej stránky obce, ktoré táto stránka ponúka. Sú k dispozícii všetkým, len ich treba využívať jednak obcou – obecným úradom a jednak prijímateľmi informácií – občanmi, čo sa žiaľ doteraz nedialo a stránka obce vyzerala tak, ako vyzerala. Sme radi, že už dnes vidieť na stránke pozitívne zmeny. Nie všetci môžeme zachytiť správy obecného rozhlasu, chodíme domov neskoro a toto je jedna z možností, ako byť informovaný. Čo teda stránka obce ponúka v oblasti informovanosti?

E-mailový hlásnik

Ide o službu posielania dôležitých informácií zo strany obecného úradu na e-mail. Stačí sa zaregistrovať na stránku obce ako užívateľ, vyplniť e-mailovú adresu. Obecný úrad vie všetkým zaregistrovaným užívateľom poslať na mail správu o odstávke vody, elektriny, o podujatí v obci a iné dôležité informácie. Ak máte e-mailové konto (napr. gmail) synchronizované s mobilným telefónom, príde vám oznámenie o doručení mailu rovno na mobil a môžete si ho hneď prečítať.

Mobilná aplikácia

Internetová stránka obce pri naša ďalšiu možnosť, ako mať informácie vždy včas a po ruke. Ide o moderný, pružný a zároveň pohodlný spôsob komunikácie samosprávy s občanmi – **mobilná aplikácia Virtualne.sk**.

Oznamy, aktuality, akcie a podujatia sú k dispozícii každému bez problémov v jeho mobile. Notifikácia informácií umožňuje aktuálne informovať bez nutnosti ísť na webovú stránku.

Mobilná aplikácia je popri E-mail hlásniku

ďalším komunikačným kanálom samosprávy s občanmi.

Pre užívateľa - čo dokáže aplikácia?

Má vždy aktuálne informácie o svojej obci on-line aj off-line

- Cez aplikáciu Virtuálne bude mať občan informácie o aktivitách, podujatiach vždy odporúča. Navolí si obec, kde žije, alebo o ktoré sa zaujíma - alebo si ich vyberie aj niekoľko.

- Vyberie si obľúbené položky - navolí si prednostne zobrazované informácie, ktoré ho zaujímajú.

- Necháva si posilať informácie vždy, keď dôjde k ich aktualizácii.

Mobilná aplikácia je k dispozícii pre Android od verzie 4.4.

Stiahnutie mobilnej aplikácie pre užívateľa

Občan alebo návštevník si môže stiahnuť mobilnú aplikáciu:

1. priamo z webovej stránky obce – v ľavom stĺpci dole je umiestnená upútavka „MOBILNÁ APLIKÁCIA“

2. z informačnej stránky www.virtualne.sk

3. z "Google obchodu" [Google Play](https://play.google.com/store/apps/details?id=com.valaska.virtualne) – po vyhľadání aplikácie Virtuálne.sk

Potom stačí zvoliť si v aplikácii obec Valaská, zakliknúť v ponuke, čo nás zaujíma – oznamy, podujatia... a keď obecný úrad pridá na stránku oznam, aplikácia nám to vo forme informačnej správy oznámi a hneď si oznam môžeme v mobile prečítať.

Takže, kto chce využívať službu E-mail hlásnik, nech sa zaregistruje na www.ciernybalog.sk a kto chce využívať služby mobilnej aplikácie, musí si ju nainštalovať do svojho mobilu a vybrať si obec Valaská. Tieto služby sú samozrejme bezplatné. A už je len na obecnom úrade, aby informácie verejnosti týmito cestami poskytoval.

Mgr. Róbert Hlaváčik
poslanec

Informácia o rozpočtových opatreniach

Obecné zastupiteľstvo prerokovalo a schválilo vykonané zmeny rozpočtu, a to účelovými rozpočtovými opatreniami 3/2019 a 5/2019, kde obci boli poskytnuté finančné prostriedky Okresným úradom Banská Bystrica na školstvo a Okresným úradom Brezno na voľby prezidenta. Rozpočtové opatrenie 4/2019 bolo vykonané v rámci kompetencií starostu, ktorý na zastupiteľstve predložil správu o ich vykonaní. Rozpočtové opatrenie 6/2019 bolo schvaľované obecným zastupiteľstvom, v ktorom je navýšenie príjmov v rozpočtových organizáciách obce a navýšenie výdavkov v obci a v rozpočtových organizáciách na materiállové vybavenie a údržbu budov, objektov a ciest. Obecné zastupiteľstvo schválilo finančné prostriedky na zakúpenie nehnuteľnosti v obci Valaská pre verejnoprospešné účely rozpočtovým opatrením 7/2019.

Pri majetkových záležitostiach obecné zastupiteľstvo neprijalo predložené cenové ponuky na prenájom obecných pozemkov a odporučilo stavebnej komisii prejednať účel prenájom týchto pozemkov a pripraviť do nasledujúceho obecného zastupiteľstva novú verejnoobchodnú súťaž s podmienkami a účelom prenájom týchto pozemkov.

Ďalej obecné zastupiteľstvo schválilo prenájom časti pre Ľubomíra Štubňu, IČO:32225288, miesto podnikania: 97646 Valaská, Nám.1.mája - hotel Perla, za účelom prevádzkovania terasy a manipulačnej plochy za objektom s. č. 460 (polyfunkčný objekt) v obci Valaská.

Na záver poslanci obecného zastupiteľstva v časti interpelácie poslancov sa obracali na starostu obce s otázkami riešenia akútnych prípadov (havarijné stavy, investičné akcie, podnety na zlepšenie fungovania komunikácie s obyvateľmi obce a pod.)

Mgr. Peter Cíger

ZBERNÝ DVOR

Otváracie hodiny: **Pondelok – Piatok: 7:00 – 15:00**
Sobota, nedela, sviatky: zatvorené

Zberný dvor bol zriadený pre všetkých obyvateľov Valaskej za účelom bezplatného a legálneho uloženia komunálneho odpadu. Aj napriek tomu, že pred areálom zberného dvora je osadená tabuľa, zber pneumatík je zakázaný a odpad na zberný dvor je možné uložiť len počas otváracích hodín, veľa obyvateľov tento zákaz nerešpektuje. Ako môžete vidieť na fotografii, takéto konanie má negatívny dopad nielen na estetické hľadisko, ale aj na životné prostredie, v ktorom žijeme. Z tohto dôvodu by sme vás chceli poprosiť o odovzdávanie odpadu výlučne v areáli zberného dvora počas otváracích hodín. Ďakujeme všetkým občanom, ktorí uložili odpad na našom zbernom dvore a tým prispeli k ochrane životného prostredia.

TRIEDIM, TRIEDIŠ, TRIEDIME *Neboj sa ísť príkladom*

Na Slovensku snáď už ani neexistuje mesto či obec, v ktorej by nebol zavedený separovaný zber odpadu, a obec Valaská nie je výnimkou. Dôležité však nie je len mať zavedený separovaný zber odpadu, ale odpad aj reálne triediť.

Skládkovanie odpadu je pre zdravie ľudí a celé životné prostredie najhorší spôsob nakladania s odpadmi. Skládky odpadu znečisťujú podzemné a povrchové vody, výpary zvyšujú výskyt rôznych ochorení u ľudí a vznikajúcim metánom a oxidom uhličitým prispievajú ku globálnemu otepľovaniu. O tom, ako sa odpad triedi a prečo je to dôležité, sa učia deti už v materskej či základnej škole, ale vzor majú predovšetkým v rodine. Buďme im príkladom a separujme odpad v každej domácnosti. Triedenie odpadu v našej obci je realizované prostredníctvom farebne rozlí-

šených kontajnerov.

Triedenie odpadu sa zdá byť pre mnohých ľudí banálna a zbytočná vec, pritom so sebou prináša celý rad na seba nadväzujúcich prospešných vplyvov.

Viete, že:

1 tona zberového papiera zachráni 17 stromov (menej odpadu – viac lesa).

Recyklácia 1 tony skla zabráni vypúšťaniu viac ako 400 kg oxidu uhličitého.

30 ks PET fliaš postačí na výrobu 1 fleesovej bundy, 5 ks PET fliaš stačí na výrobu 1 trička.

Ako pomôžete vy?

- minimalizovať objem odpadu (stlačením plastových fliaš, krabíc od mlieka),
- nevyhadzovať iný komunálny odpad do kontajnerov určených na triedený zber,
- zapojte sa do systému triedeného zberu odpadu.

Mgr. Janka Maličká

Uloženie plastov na skládku odpadov

OZNAM PRE PSÍČKAROV

V časti nová Valaská sme osadili značky, ktoré upozorňujú na zákaz na danom priestranstve venčiť psov. Značky sa nachádzajú na mieste, kde sa pravidelne hrajú malé deti, a preto vás z bezpečnostných a hygienických dôvodov žiadame o ich rešpektovanie.

OZNAM

Vážení občania a podnikatelia obce Valaská!

V poslednom čase nebol v mene riaditeľstva Odborného učilišťa vo Valaskej žiadaný od občanov a podnikateľov obce Valaská finančný príspevok na rôzne aktivity nášho školského zariadenia.

Riaditeľstvo školy nedalo nikomu oprávnenie na takúto činnosť! Preto sa od spomínaných aktivít na získanie sponzorských príspevkov pre školu dištancujeme.

Zároveň prosíme oslovených občanov a podnikateľov, aby osobne riaditeľstvu OUI vo Valaskej o tejto činnosti poskytli informácie:

osobne riaditeľovi školy Mgr. Jurajovi Hlaváčovi alebo zástupkyňi riaditeľa školy Mgr. Milene Fábryovej

mailom na adresu školy: ovalaska@email.cz, na telefónne čísla 048/6176 923, 0905 633 088 riaditeľ školy, 0905 633 089 zástupkyňa riaditeľa školy

Ďakujeme Vám za spoluprácu.

OUI Valaská

Recyklácia plastov

O čom rokovala sociálna komisia

Na svojom zasadnutí členky komisie za prítomnosti starostu obce Mgr. Petra Jenču a zástupcu starostu Ing. Jána Dundoviča rokovali o vypracovaní projektu na využitie nebytových priestorov na Školskej ulici pre malé deti s rodičmi. Na projekte pracuje projektant. Keď bude projekt hotový s vyčistením nákladov, komisia a následne zastupiteľstvo prijme nasledujúce opatrenia, aby tento priestor bol využívaný čo najskôr. Ďalej sme boli informovaní referentkou OcÚ Bc. Krupovou o zápisoch detí do základnej a materskej školy. Do 1. ročníkov ZŠ bolo zapísaných 57 detí. O odklad požiadalo 11 zákonných zástupcov detí. Do MŠ boli prijaté všetky deti. MŠ bude od 1. 9. 2019 navštevovať 107 detí. V MŠ a ZUŠ budú výberové konania na miesta riaditeľov. Jednali sme o sociálnej situácii v niektorých rodinách. Agendu vybaví pani referentka soc. vecí OcÚ. V rôznom podala predsedníčka komisie informáciu, že od 1. 5. 2019 má bytový dom Hronská 429/22 správcu HVH, s.r.o. 14.6.2019 správca urobil schôdzu, kde obyvateľom povedal podmienky bývania. Je tam potrebné najmä vypratáť odpadky z pivnič a zistiť úniky vody. Na podnet starostu obce sme hovorili aj o zbere textilu v obci. Navrhujeme jedenkrát štvrtročne zabezpečiť odvoz textilu z bytových domov a aj zo súkromných domov. Organizačne to zabezpečí obec. Nie je nám ľahostajná sociálna situácia niektorých obyvateľov, a preto hľadáme možné riešenia a možnosti nápravy. Ďakujeme za spoluprácu občanom, ktorí s nami spolupracujú a dávajú nám podnety k našej práci.

B. Pastírová - predsedníčka komisie

Seniori dávajú do povedomia svoju činnosť za polrok 2019

Tohto roku seniory začali svoju činnosť - klubovou činnosťou a prípravou členskej schôdze. Vo februári sa uskutočnili okresné športové hry v Hronci na Majeri. O priebehu hier sme informovali v marcovom vydaní. 22.februára sa 47 členov zúčastnilo zájazdu na Hrebienok. Výročná členská schôdza sa konala 27.2.2019. Zúčastnilo sa jej 120 členov. Schôdzu otvorila a prítomných privítala predsedníčka ZO JDS p. Viera Sedláková. Hostami boli starosta obce Mgr. Peter Jenča, poslanec Ing. Ján Dundovič, predseda MS PaedDr. Matúš Magera a za OO JDS JUDr. Michal Frančák, p. Eliška Fodorová za KO JDS. Poďakovanie patrilo Danke Králikovej a Silvii Krupovej, ktoré sú nám pri našich akciách vždy nápomocné. Boli dané správy o činnosti, hospodárení a správa revízie komisie. Bol prednesený návrh na plán práce na tento rok. V diskusií hostia ocenili našu činnosť, hlavne akcie, ktoré uskutočňujeme s učiteľmi a žiakmi našich obidvoch škôl.

Akcie: Vyčistíme si svoju obec a Seniori čítajú deťom v obecnej knižnici. Zúčastnili sme sa na pietnom akte kladenia vencov pri pamätníku padlých v našej obci a na Hnusnom pri pamätníku rumunský vojakov. 21.marca vo výstavnej sieni sa uskutočnilo podujatie „Láska v najrôznejších podobách“, kde vystúpila Eva Kúdelková a pani Novotňáková. 9.mája naša organizácia uskutočnila zájazd vlakom do Filakova na Filakovský hrad, kde sú sprístupnené aj podzemné chodby, kde sa ukryvali miestni ľudia počas vojny pred leteckými náletmi. 14.mája sa spevácky súbor „Senior“ prezento-

val na okresnej prehliadke speváckych súborov v Pohronskej Polhore. 22.mája sa uskutočnili okresné športové hry v Brezne. Pre nepriaznivé počasie niektoré disciplíny boli zrušené, ale v stolnom tenise II. miesto získala naša členka Anka Demeová. 5.júna sme zorganizovali pekný zájazd na Oravský hrad a plavbu loďou po Oravskej priehrade. 12. júna boli krajské športové hry v Revúcej. Z našej organizácie sa zúčastnil športových hier pán Martin Popovič. Získal II. miesto - vrh guľou, IV. miesto - hod granátom na cieľ, IV. miesto hod granátom do diaľky. Okres Brezno získal II.miesto. Polrok 2019 ukončíme posedením oslavy Jána „Ján-ske ohne“ na Piesku pod skalou.

Helena Tóthová, tajomníčka ZO JDS

Zo života materskej školy

„Keď slniečko ráno vstáva, víta lúčmi ráno nový deň, zobudím sa, pretriem očka, pod vankúšik schovám nočný sen“ takto zneli sálou tóny a spev piesne, ktorú sme my nazvali našou „hymnou“. Jej autorkou je pani Ľubka Kučerová a pán Peter Lachký. Deti zaplnili celé javisko. Po posledných tónoch tejto veselej pesničky ostali na javisku len účinkujúci a víla Terezka, ktorá prišla pozrieť do našej materskej školy. Každá trieda si navčičila svoje vlastné vystúpenie. Naše najmenšie deti sa predstavili na javisku ako žabky. Nielenže zarecitovali, ale aj zatancovali ako malí profesionáli. Zvládli to bez plaču za maminkami, čo bol veľký úspech. Potom si deti z oranžovej triedy zacvičili a zahráli sa na včielky. Ďalšiu scénu vytvorili deti zo zelenej triedy. Tu sa mohli diváci presvedčiť, že nácvik piesne nie je jednoduchý, ale má svoje pravidlá a naše deti ich ovládajú. Budúci školáci z modrej a fialovej triedy nám ukázali,

že zvládnu aj náročnejšie texty. Naučili sa scénu o kvetoch. Svoje vystúpenie spestrili aj tanečnými prvkami na známu pieseň Lúka. Že sú to už ozajstní budúci školáci, sme sa všetci presvedčili. Víla Terezka bola zvedavá aj na deti z červenej triedy, ktoré sa vybrali na lúku, kde sa hrali pohybové hry so spevom a žartovné hry. Z lúčnych kvetov deti uvili kytičku pre mamičky. Vyvrcholením programu bola pieseň o mame, ktorú sme venovali všetkým prítomným v kinosále kultúrneho domu. Pieseň nenechala naše

mamy a staré mamy chladnými. Kde tu sa veru objavila aj nejaká tá slzička. Bola to slzička radosti a šťastia z krásneho vystúpenia. Potlesk a pochvala boli tou najkrajšou odmenou pre naše deti.

„Deň v materskej škole“. Pod týmto názvom sa uskutočnilo druhú májovú nedeľu vystúpenie detí z materskej školy pre všetky mamy, mamky, mamičky. Vystúpenie bolo pripravené na vysokej profesionálnej úrovni. Len málokto tuší, čo všetko príprava takéhoto programu obnáša. Scenár sme museli prispôbiť možnostiam a schopnostiam detí, takže sme ho upravovali za jazdy. Bola to mravčia práca, ale výsledok bol hodný obdivu. Navrhli sme scénu, oblečenie detí, samotný program, oblečenie pani učiteliek, ozvučenie, premietanie dobových fotiek, keďže išlo o vystúpenie spojené s oslavou 65. výročia materskej školy. Neskutocne množstvo malých detailov, ktoré bolo treba denne riešiť. Musím pochváliť a poďakovať

sa celému kolektívu materskej školy za svedomité prístup nielen k nácviku, ale aj k samotnej realizácii vystúpenia. Prejavila sa u všetkých pani učiteliek ústretovosť, dobrá nálada, tvorivosť a zmysel pre zodpovednosť. Poďakovanie patrí aj pani Danke Králikovej, ktorá s nami po celý čas úzko spolupracovala, Jankovi Jenčovi, nášmu skvelému muzikantovi, Miške Bánikovej, Kamilke Paučovej, speváčkam a samozrejme aj pánovi starostovi, Mgr. Petrovi Jenčovi za ocenenie našej práce. Za kvalitné ozvučenie ďakujeme pánovi Čunderlíkovi a pánovi Némethovi, za premietanie pánovi Vincúrovi. Niekoľkokrát sme absolvovali nácvik programu v kine a dotahovali rôzne maličkosti, aby sme dospeli k dokonalosti. A že to bolo dokonalé, niet pochýb. Chceli sme vystúpením potešiť všetky mamy, staré mamy, tety, a to sa nám podarilo. Deti im uvili krásnu kyticu hier, piesní a tancov. S vystúpením sme veľmi spokojné. Bez dobrého kolektívu a šikovných detí by toto všetko nebolo uskutočniteľné. Prajem si, aby takýchto krásnych vystúpení bolo v našej obci čo najviac.

Mgr. Iveta Babčanová

Vyznáte sa v sociálnych službách?

V súčasnej dobe je známe, že v spoločnosti pribúda stále viac osamelých a starých ľudí. Predlžuje sa priemerná dĺžka života, čo vnímame pozitívne. Na druhej strane tento jav prináša so sebou aj negatívnejšiu stránku. Seniori pri zhoršení zdravotného stavu a znížení sebestačnosti začínajú byť odkázaní na pomoc iných ľudí. V prípade, keď sa rodinní príslušníci nemôžu postarať o seniora v rodine, ktorý je odkázaný na pomoc, nastupuje pomoc iných ľudí. Na pomoc iných ľudí nie sú odkázaní len seniori, ale aj mladší ľudia s nepriaznivým zdravotným stavom, čiže na sociálnu službu má nárok fyzická osoba od narodenia. Od roku 2009 je v platnosti Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov.

Samozrejme zákon upresňuje, ktorá sociálna služba je pre danú nepriaznivú sociálnu situáciu vhodná.

Tento článok je zameraný na najčastejšie sociálne situácie, s ktorými sa obce stretávajú v praxi.

Obec na základe žiadosti občana s trvalým pobytom v danej obci vykoná prostredníctvom Spoločného obecného úradu a jeho sociálneho pracovníka posudkovú činnosť, ktorej výsledkom je Posudok o odkázanosti na sociálnu službu a Rozhodnutie o odkázanosti na sociálnu službu. Občan si môže požiadať o posúdenie na sociálne služby, a to hlavne:

Opatrovateľská služba (poskytovaná v domácnosti)

Zariadenie pre seniorov (poskytovaná v zariadeniach s celoročným poskytovaním)

Denný stacionár (ambulantná služba cez deň podľa potreby)

Zariadenie opatrovateľskej služby (s ubytovaním na určitý čas).

Sociálne služby – zariadenie pre seniorov je podmienené vekom a je určená pre občanov v dôchodkovom veku. Ostatné vymenované služby vekom podmienené nie sú, čiže si môže požiadať o posúdenie na sociálnu službu aj dieťa a mladší občan.

Všetky vymenované sociálne služby sú však podmienené stupňom odkázanosti, ktorý na základe zdravotného stavu žiadateľa o posúdenie určuje spolu so sociálnym pracovníkom Spoločného obecného úradu posudzujúci lekár. Posudzujúci lekár vychádza s lekárskeho správ, ktoré by nemali byť staršie ako 6 mesiacov (pri chronických ochoreniach sa na to až tak neprihliada). Keďže sociálny pracovník úzko spolupracuje so žiadateľom a jeho rodinnými príslušníkmi, snaží sa im pomôcť zorientovať sa v tom, ktorá služba je pre koho vhodná a na akú sociálnu službu má nárok.

Dojmy pani inšpektorky z vystúpenia našej škôlky pri príležitosti Dňa matiek a 65. výročia vzniku MŠ vo Valaskej

Vážená pani riaditeľka, dovoľ aj mne, aby som Ti zaželala aj ja k výročiu MŠ, ale v prvom rade dovoľ, aby som aj trošku zaspomínala. Je úžasné, že Vaša MŠ má 65 rokov. MŠ Valaská bola vždy (od kedy si ja pamätám) značka kvality, viedli ju veľmi erudované odborníčky a pracovali tu vždy učiteľky s vysokým profesionálnym nasadením, tu si vy rástla aj Ty, mala si skvelé vzory. Dovoľ mi, aby som Ti poďakovala za Tvoju vzornú prácu, usilovnosť, entuziazmus, niečo o tom viem, lebo tento školský rok som tu vykonala komplexnú inšpekciu s vynikajúcimi výsledkami. Ďakujem Ti aj zato, že sa vždy na Teba môžem spoľahnúť, keď niečo potrebujem, za Tvoje rady, ktoré si ochotná rozdávať aj menej skúseným kolegyniam. Želám Ti veľa dobrého zdravia, pohodu, úspechy, Tvoje učiteľky majú šťastie, že majú takú skvelú pani riaditeľku. Nech sa značke MŠ Valaská darí aspoň ďalších 100 rokov!!!
S úctou Mgr. Melánia Dubínyová

Následne po tom, ako je vydané právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na príslušnú sociálnu službu (môže sa dať posúdiť aj na viaceré sociálne služby naraz), posúdený občan musí požiadať o zabezpečenie sociálnej služby. V našom prípade je to hlavne opatrovateľská služba. Obec uzavrie so žiadateľom zmluvu o poskytovaní sociálnej služby, za ktorú je povinný platiť, a to v sume určenej poskytovateľom sociálnej služby (ak požiadať obec, tak poskytovateľom je obec). Ak nemá na zaplatenie alebo vznikne povinnosť platiť časť úhrady, prechádza táto povinnosť postupne na rodičov a deti, ktoré majú voči sebe vyživovaciu povinnosť. Nezaplatená úhrada alebo jej časť je pohľadávka poskytovateľa sociálnej služby, ktorá sa uplatňuje v konaní o dedičstve.

Samozrejme sociálny pracovník Spoločného obecného úradu im pomôže, pretože je to trochu zložitejšie, a zmyslom článku nie je vysvetľovať zákon, ale prijateľnejším spôsobom vysvetliť sociálnu pomoc a sociálne služby (aspoň také najčastejšie, pretože sociálne služby zahŕňajú aj iné životné situácie ako je opatrovanie).

Štát prenáša na obce a mestá rôzne kompetencie, ktoré idú z rozpočtu obecného úradu, a keďže žiadateľov je čoraz viac, je to pre obec nie zanedbateľná čiastka, preto chceme upovedomiť občanov aj o tom, že sociálnu pomoc nemusia žiadať len na obciach a mestách, ale aj prostredníctvom Úradu práce sociálnych vecí a rodiny V Brezne, ktorý sa nachádza na adrese - ul. Rázusova č. 960/40 v Brezne, kde môžete požiadať v zmysle zákona 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov o rozličné druhy peňažných príspevkov na kompenzáciu, a to:

- peňažný príspevok na osobnú asistenciu,
- peňažný príspevok na kúpu pomôcky,
- peňažný príspevok na výcvik používania pomôcky,
- peňažný príspevok na úpravu pomôcky,
- peňažný príspevok na opravu pomôcky,
- peňažný príspevok na kúpu zdvíhacieho zariadenia,
- peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla,
- peňažný príspevok na úpravu osobného motorového vozidla,

- peňažný príspevok na prepravu,
- peňažný príspevok na úpravu bytu,
- peňažný príspevok na úpravu rodinného domu,
- peňažný príspevok na úpravu garáže,
- peňažný príspevok na kompenzáciu zvýšených výdavkov,
- peňažný príspevok na opatrovanie.

Pre našu potrebu uvedieme príklad, ktorý je určený pre rodinných príslušníkov, ktorí sa starajú (opatrojú) rodinného príslušníka, ktorý sa sám o seba už nedokáže postarať. Fyzickou osobou na účely poskytovania peňažného príspevku na opatrovanie je manžel, manželka, rodič alebo fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu, alebo fyzická osoba, ktorú súd ustanovil za opatrovníka fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, dieťa, starý rodič, vnuk, vnučka, súrodenec, nevesta, zať, svokor, svokra, švagor, švagriná, neter, synovec. Za nevestu sa považuje aj ovdovená žena po synovi svokry alebo svokra a za zaťa sa považuje aj ovdovený muž po dcére svokry alebo svokra.

Peňažný príspevok na opatrovanie možno poskytnúť aj inej fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a býva s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Podmienka bývania sa považuje za splnenú, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva. Dúfame, že vám tento článok pomôže zorientovať sa, ak sa práve nachádzate v uvedených životných situáciách. Ak sa nám to nepodarilo, hlavné je vedieť, na koho sa môžete obrátiť a poskytnúť vám potrebné informácie.

Uvádzame kontakt na sociálneho pracovníka Spoločného obecného úradu:

PhDr. Soňa Ďalaková, Spoločný obecný úrad so sídlom vo Valaskej, adresa kancelárie: Nám. M. R. Štefánika 1, 977 01 Brezno, t. č. 048/6306244, príp. 0911 913 566.

Napísala PhDr. Soňa Ďalaková

POĎAKOVANIE

V mene zdravotne ťažko postihnutých občanov Valaskej vyslovujem úprimné poďakovanie Obecnému úradu vo Valaskej za poskytovanie služieb sociálnym taxikom.

Túto službu si veľmi ceníme a vážime, nakoľko väčšina z nás nie je schopná cestovať hromadnými dopravnými prostriedkami na naše pravidelné kontrolné vyšetrenia a iné úkony.

Poďakovanie patrí aj vodičovi p. Vrbovskému za jeho zodpovedný a ľudský prístup k nám, užívateľom týchto nám prepotrebných služieb.

Viera Fašková

Ako sme 60 rokov v obci žili, spolupôsobili a tvorili...

Vážení Valaštania,

Základná umelecká škola Valaská otvorila v tomto školskom roku svoje brány už po 60.-krát. Pri tejto príležitosti sa 21.6.2019 uskutočnil v kultúrnom dome slávnostný koncert, na ktorom sa predstavili žiaci a učitelia zo všetkých odborov, v ktorých sa v škole žiaci vzdelávajú. Pozvanie prijali aj naši bývalí absolventi. Áriu *Gremina* z Eugena *Onegina* nám zaspieval Martin Kurek, ktorý študuje na JAMU v Brne, Martin Veselka, ktorý takisto študuje na vysokej škole a v jeho podaní sme si vypočuli skladbu od A. *Grgina: Capricio*. Na klavíri sa predstavil aj Peter Pisár ml., študent konzervatória v Banskej Bystrici. Tento náš absolvent zožal už v prvom roku štúdia strednej školy obrovský úspech, pretože získal prvé miesto v celoslovenskej súťaži v hre na klavíri. Mimoriadne sme sa potešili, že pozvanie na koncert prijal aj známy dirigent Pavol Tužinský, taktiež bývalý žiak ZUŠ Valaská a pod jeho taktovkou sme si vypočuli *Obrázky z výstavy a Solvegina* pieseň v podaní školského orchestra.

V rámci slávnostného koncertu odzneli skladby, ktoré práve pre túto príležitosť napísal rodák z Valaskej a učiteľ ZUŠ Ján Jenča. Prvú skladbu venoval speváckemu zboru a orchestru ZUŠ s názvom *Naša ZUŠka* a druhú skomponoval pre husle a klavír pod názvom *Posledná romanca*. Zaujímavosťou bola kombinovaná interpretácia všetkých odborov v skladbe *Love Story*, v ktorej si diváci vypočuli sólový spev v podaní Michaely Bánikovej, pozreli tanečnú choreografiu a vychutnali abstraktné obrazy namaľované Rastislavom Turňom s jeho žiakmi. V rámci príprav na slávnostný rok v duchu 60-tyky vytvoril výtvarný odbor pod skúseným vedením svojho učiteľa mozaikový stenu pri budove školy.

A ako sa začala existencia ZUŠ Valaská? Činnosť hudobnej školy sa začala písať v šk. roku 1958/59. Budova dnešnej ZUŠ slúžila už na viaceré účely. V roku 1944 sa v nej organizovala partizánska brigáda „Za oslobodenie Slovanov“ pod velením L. Kalinu. Neskôr slúžila ako miestna štátna štvortriedna škola až do roku 1957. Rozhodnutím MNV sa stala hudobnou školou pre Valaskú a najbližšie okolie a položila základy umeleckého diania a života.

O vznik prvej hudobnej školy na Horehroní sa zaslúžil Leopold Krull, skúsený umelec, hráč na husliach, pôsobil v rôznych hudobných telesách. Bol riaditeľom od roku 1958/1959 do 1970. Za pomoci rodičov zabezpečil rozsiahlu rekonštrukciu, aby sa budova prispôbila potrebám hudobného vzdelávania. Vyučovanie sa začalo s 95 žiakmi, troma internými a jedným externým učiteľom. Na základe priateľstva s hudobným skladateľom Eugenom Suchoňom a Jánom Cikkerom sa podarilo prvému riaditeľovi v krátkom čase zakúpiť tri malé krídla, čo mala málok-

torá škola na Slovensku. Počas svojej pedagogickej činnosti vychoval vynikajúcich husľových umelcov, ktorí sú aktívni ešte aj v súčasnosti. V roku 1961/62 sa Hudobná škola premenovala na Ľudovú školu umenia.

Aj počas pôsobenia riaditeľky Koreňovej v rokoch 1970 až 1991 prešla budova rekonštrukciou. Lokálne kúrenie akumuláčnými pecami sa prerobilo na ústredné kúrenie, upravili sa podlahy v niektorých triedach a v školskom roku 1973/1974 sa postavil pred budovou školy betónový plot. Pedagogický kolektív sa rozšíril na 12 učiteľov. Otvoril sa výtvarný odbor. V hudobnom odbore sa vyučovala hra na klavíri, akor-

ektivitou“.

Od roku 2014 pod mojim vedením prešla škola rozsiahlou rekonštrukciou, ktorá bola pre ďalšie fungovanie školy viac než potrebná. Realizovala sa prestavba, ako aj úprava a inovácia stien a stropov 8 tried, upravili sa chodby a zabezpečilo sa materiálne-technické vybavenie školy.

Vytvorilo sa elokované pracovisko v ZŠ Kláry Jarunkovej v Podbrezovej. Znovu sa podarilo otvoriť tanečný odbor a v šk. roku 2018/2019 sa začala výučba hry na husliach. Škola prezentovala v rámci umeleckej interpretácie aj hudobno-dramatické diela: *Mrázik*, *Slniečko sa kotúľa*, *Sol nad zlato*, vlastný projekt ZUŠka a myška, pre

ktorý hudbu napísal Ján Jenča. Realizuje veľkolepé vianočné a záverečné koncerty, ale aj rozsiahle výstavy a vernisáže, ktoré prezentuje v Dome kultúry vo Valaskej.

Žiaci a učitelia pôsobili a stále pôsobia v Tanečnom orchestri obce Valaská, v Dychovej hudbe Źeleziarní Podbrezová a mesta Brezna, v Spevokole „Lipka“, organizujú výstavy obrazov a iných výtvarných diel,

deónie, na drevených aj plechových dychových nástrojoch a vytvorili sa hudobné zoskupenia, v ktorých zaznela aj mandolína. Ale po 26 rokoch sa hra na husliach, violončele a kontrabase už nevyučovala. Paulína Koreňová bola mimoriadne obľúbeným človekom a jej pedagogické pôsobenie v roku 1987 vládla Slovenskej republiky ocenila titulom **Zaslúžilý učiteľ**. Charakterizovať by ju mohli aj slová jej kolegu: „*Pani riaditeľka Koreňová bola nadpriemerne otvoreným človekom, s bezprostredným záujmom o problémy ľudí, žiakov okolo nej. Čiže empatia bola jednou z jej vzácných vlastností. A čo si každý podriadený kolega u nej vážil, bola obetavosť pre dobrý chod školy a vytvorenie kvalitného servisu pre svojich podriadených.*“

V školskom roku 1990/91 znova došlo k zmene a LŠU sa premenovala na Základnú umeleckú školu. Počas pôsobenia riaditeľky Valérie Švantnerovej od roku 1991 až po 2014 sa stabilizoval výtvarný odbor, rozšírilo sa vyučovanie o hru na ďalších hudobných nástrojoch – hra na gitare, kontrabase, klarinete, saxofóne, príbudla výučba hry na ľudových nástrojoch: fujara, gajdy a začal sa vyučovať aj spev. V šk. roku 2008/2009 sa otvoril tanečný odbor, ale po dvoch rokoch sa tento odbor zrušil. Zriadili sa elokované pracoviská v Predajnej, Hronci, v MŠ v Podbrezovej a na Štiavničke. V budove sa prerobili prízemné priestory na triedu výtvarného odboru a pri príležitosti 50. výročia založenia školy dal obecny úrad postaviť altánok na koncertnú i oddychovú činnosť a vybudovalo sa parkovisko s asfaltovým povrchom. V roku 2014 prešla ZUŠ so svojimi elokovanými pracoviskami v Predajnej, Podbrezovej, Štiavničke a v Hronci na právnu formu „Základná umelecká škola s právnou sub-

módnych ilustrácií, umeleckej fotografie, príležitostne spoluúčinkujú aj pri vystúpeniach iných umelcov a hudobných telies.

ZUŠ sa môže popýšiť množstvom absolventov, ktorí pokračovali v umeleckom štúdiu ďalej a venujú sa umeniu profesionálne. V hudobnom odbore: Hrašková Anna, Hrochová Anna, Krullová Jana, Pastorková Vlasta, Švantnerová Valéria, Jenča Ján, Tragošová Jaroslava, Trangošová Dagmar, Tužinský Pavol, Bundová Adriana, Marčoková Zuzana, Gallová Zuzana, Faško-Rudášová Mariana, Javorčík Martin, Košútová Lucia, Zvarík Ivan, Pisár Peter st., Bunda Richard, Šebešová Laura, Kurek Martin, Pisár Peter ml., Gajdošová Lenka. Vo výtvarnom odbore: Kristína Bubeľinová, Martin Výboštok, Barbora Haľamová, Ľudmila Štulrajterová, Sára Zimová, Klaudia Stieranková, Natália Fašková, Dominika Škorváneková, Katarína Kureková, Eliška Fodorová, Ivana Slivková, Natália Slamková, Emma Poliaková, Martina Kvačkajová.

Poslaním základnej umeleckej školy je výchova a vzdelávanie žiakov v umeleckej oblasti. Umenie má jedinečnú schopnosť veľmi silno, a pritom nevtieravo ovplyvňovať prostredníctvom širokej palety jednotlivých žánrov, druhov a foriem nielen prameň emocionálneho a estetického vnímania, ale aj poznávanie, etické cítenie a konanie človeka.

Mimoriadne dôležitá je spolupráca so samou obcou, ktorá by citlivo chápala požiadavky a potreby školy, ale potrebná je aj spolupráca so všetkými ostatnými subjektmi.

Verím, že ZUŠ bude mať stále pevné miesto v kultúrnom dianí, pretože má tradíciu a kvalitu, ktorá sa nerodí tak ľahko.

Adriána Škrváňová, riaditeľka ZUŠ

48. ročník Festivalu dychových hudieb je za nami

Druhá júnová sobota už tradične patrí vo Valaskej dychovej hudbe. Sviatok dychovej hudby v regióne – náš festival sa konal už po 48. raz. Príprava sa začína už v októbri. Vyhodnotíme posledný festival, čo bolo dobré a čo treba zlepšiť a pustíme sa do prípravy ďalšieho ročníka. Na tomto 48. ročníku sme si opäť spomenuli na Jožka Kučeru, ktorého meno je navždy vpísané do názvu festivalu. Spomienka patrila aj Ladislavovi Matajovi, veľkej osobnosti dychovej hudby, ktorá sa navždy v písala do dejín dychovej hudby

volil prísť a pozdraviť nás manželke Jožka Kučeru, Marike Kučerovej. O to srdečnejšie boli slová ich dcéry Livky plné vďaky a povzbudení. Livka, dakujeme!

Festival sa teda mohol naplno začať. Najprv to bola malá DH Mostárenka z Brezna. Kapelník si musel aj zaspievať, keďže spevák a spolumerodátor vlnajšieho festivalu Jožko Ambróz náhle vážne ochorel. Mostárenka festival dobre odštartovala, po nej na pódium nastúpil tradičný účastník festivalu DH Selčian

v obci a v regióne. V decembri tohto roka uplynú 10 rokov, čo nás navždy opustil. Viedol dlhé roky Dychovú hudbu Strojární Piesok a k hudbe priviedol stovky mladých ľudí, naučil ich hrať a mať rád hudbu. Preto po úvodnej znelke festivalu a otvorení festivalu slovami pána starostu sme jednu skladbu z monstre koncertu venovali práve jemu. Ďakujeme za všetko, ujo Laco!

Monstre koncert tvorili tri skladby v podaní všetkých účinkujúcich. Prvú skladbu Y.M.C.A oddirigoval Marian Švoňava a choreografiu na túto skladbu si pripravili aj mažoretky Estrella z Rimavskej Soboty, ktoré opäť prijali pozvanie na náš festival. Druhú skladbu s názvom Young Amadeus viedol s taktovkou v ruke náš Janko Jenča. A tretiu skladbu venovanú p. Matajovi si prišiel oddirigovať jej aranžér Pavel Šianský. Za všetkých muzikantov ju pamiatke p. Mataja venoval a zaspieval Robert Hlaváčik – známa pieseň Přednosta stanice, ktorú iste z filmového plátna poznáte v podaní Vlastu Buriana. Sme radi, že pozvanie prijala a prišla medzi nás pani Matajová, manželka Ladislava Mataja, so svojou dcérou Milenou a prevzala kyticu kvetov od pána starostu. Zdravotný stav, žiaľ, nedo-

ka z B. Bystrice a sme radi, že účast prijala a mohla prísť aj Vojenská hudba Banská Bystrica s dirigentom Marekom Flimelom. Vojáci ukázali, že sú to naozaj páni muzikanti. O nič menší obdiv a potlesk však zožali deti z Brezna. Detský dychový orchester ZUŠ Brezno právom nesie titul Majstra Slovenska z minulého roku. Deti hrali naozaj krásne, pekný repertoár, pekné ladenie, pekná muzika. No a na rad prišli zakladateľské orchestre festivalu - Dychový orchester Železiarne Podbrezová, Dychový orchester Brezno a náš Tanečný orchester Valaská. Zazneli skladby veselé i vážne, do tance i na počúvanie. Každý orchester si prevzal z rúk pána starostu diplom a spomienkový darček, taktiež navrhnutí ocenení muzikanti, a kým sa na pódiu kapely striedali, čas vyplňali krásne mažoretky Estrella z Rimavskej Soboty pod vedením Ivany Pivarníkovej. A záver patril vicemajstrom Európy z roku 2007 – DH Maguranka z Kanianky, ktorá dve hodiny zabávala naše námestie svojou naozaj skvelou muzikou. Teší nás, že parket pod pódium bol plný ako vlni.

Námestie okrem dobrej hudby ponúkalo bohatú ponuku občerstvenia, bolo čo zjesť aj vypíť. Ochutnať ste mohli baranie hrče, ktoré pripra-

vil Jenulo Mojžiš a Ovčiariky spolok Valaská, či mafiny slané aj sladké, ktoré napiekli dievčatá z Červeného kríža. Okrem toho boli na námestí stánky remeselníkov, ktorí ponúkali svoje ručné výrobky z keramiky, plstené výrobky, cínované šperky, dokonca košíkár, ktorý plietol koše priamo na mieste. Stánok so svojimi výrobkami mala aj Evka Huňová, naša rodáčka, ktorá bola v utorok 4. júna 2019 ocenená v breznianskej synagóge certifikátom regionálneho produktu Horehronie. Pani Ľubka Pruknerová tu bola pre deti s maľovaním na tvár, ale deti si mohli zaskákať aj na nafukovacom hrade.

Tento rok sa na festivale predstavili deti zo základnej školy pod vedením Ivana Bursu pod záštitou OZ Pekný deň, ktoré po jeden a pol mesačnej snahe predviedli svoj tanček. Ak deťom vydrží ich nadšenie pre ľudový tanec a spev, máme vytvorený základ pre malý folklórny súbor. Držme im palce.

Môžeme povedať, že po organizačnej stránke je náš festival naozaj na vysokej úrovni. Tieň pre divákov, dostatočne veľké pódium, dobrý zvuk, dokonca prvý raz tanečný parket, bohatá ponuka námestia a dobrá hudba a konečne krásne počasie... nebolo čo vytknúť. Náš festival naozaj predčí po organizačnej stránke mnohé iné, väčšie, i zahraničné festivaly. Na záver patria slová poďakovania všetkým, ktorí pomohli pri príprave festivalu a jeho organizácii. Členom prípravného výboru – zástupcom dychovičiek z Brezna a Podbrezovej a nášho TOV, spoluorganizátorovi – Stredoslovenskému osvetovému

stredisku B. Bystrica – p. Igorovi Gašparovi, vedeniu obce, p. starostovi, Danke Králikovej a ostatným pracovníkom obecného úradu, ktorí boli nápomocní, pracovníkom Technických služieb Valaská a OZ Pekný deň za organizáciu stánkov v rámci sprievodného podujatia Ľudové remeslá v objatí hudby. Poďakovanie patrí tiež našim skvelým moderátorom – Monike Senčekovej a Matejovi Veselkovi, ktorí priniesli nielen dostatok sprievodných informácií, ale aj humoru. Nesmieme ale zabudnúť na tých najdôležitejších, a to sú účinkujúci a vy, čo ste prišli na festival na naše námestie. Srdečne ďakujeme. Dovidenia na nasledujúcom 49. ročníku Festivalu dychových hudieb Valaská 2020 – memoriáli Jožka Kučeru.

48. ročník Festivalu dychových hudieb vo Valaskej bol zrealizovaný s finančnou podporou Fondu na podporu umenia, s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja a s finančnou podporou firmy Stavby mostov Slovakia.

R. Hlaváčik

Odkaz pre Mariku

Ešte v sobotu na festivale sme Ťa spomínali a Ty si nás počúvala pri okne. Vraj bolo počuť najviac nás. Počkala si. Odišla si až deň po ňom. Už ste spolu. Náš dychovkársky otec a Ty, naša dychovkárka mama. Tak si nemala rada tú našu skúšobňu, no vieme, že si mala rada nás a my Teba, Marika. Za celý kolektív Tanečného orchestra Valaská i touto cestou vyslovujeme úprimnú sústrasť celej rodine zosnulej Mariky Kučerovej.

K 48. ročníku Festivalu dychových hudieb

V náhlade som si prečítala článok o Festivale dychových hudieb. Páči sa mi. Počasie vyšlo, príprava a priebeh na úrovni. Teší ma to a je mi veľmi ľúto, že som sa ho nemohla zúčastniť, hoci chodím na tieto podujatia takmer pravidelne, pretože už od detstva mám dychovú hudbu rada a moja sestra tiež. Tento raz mi to nevyšlo, bola som mimo Slovenska.

Je dobré, že sa pri takých príležitostiach spomínajú osobnosti, ktoré boli pri zrode dychovej hudby vo Valaskej a viedli ju počas svojho života, prípadne pôsobili v nej. Chcem pripomenúť ešte jednu osobnosť. Na začiatku stál aj pán Ľudovít Valo, kapelník, dirigent, učiteľ hry na dychové nástroje. Pôsobil aj v okolitých dychovkách, ako je to aj v súčasnosti zvykom. Pomáhal pri rôznych kultúrnych vystúpeniach nielen v obci a okolí, ale v celej republike, ako dirigent dychovej hudby v rámci festivalov. Dychovka bola pre neho na prvom mieste. Manželka spolu s rodinou mu túto záľubu tolerovali a podporovali a ho.

Je krásne, že takéto aktivity a záľuby robia naši muzikanti, hudobníci, celým svojim srdcom a umom. Preto je to také krásne, ľudia im fandia, výsledky sú dobré, pre radosť muzikantov, ktorí hrajú, milovníkov dobrej hudby, ktorí počúvajú. Nech sa vám aj naďalej darí, veľa úspechov a krásnych chvíľ, muzikanti naši milí!

Úprimne želá M. Pacerová so sestrou Vlastou a určite mnoho ďalších milovníkov dychovky

Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane!

Táto múdrosť bola, je a mala by zostať krédom nášho života. Pomáha nám spoznávať históriu, odkrýva hodnoty, múdrosť a skúsenosti našich predkov pri pozorovaní prírodných úkazov, javov, zákonov, aby ich uplatňovali vo zvykoch, obyčajoch, aby tak písali tradície. Z nich čerpáme a zachovávame pre ďalšie generácie. Niet v roku mesiaca, aby v ňom tradície nezanechali stopu. Nou kráčame k šíreniu vzdelanosti a kultúrnosti v našej obci.

V tomto duchu sa matičiari s vedením obce, školami, hasičmi a JD rozhodli pokračovať v tradícii osláv jedného z najkrajších mesiacov roka, mesiaca lásky, prebúdajúcej sa prírody, jarného záhradkárenia a práce.

Hovorí sa, že koľko ľudí, toľko názorov, koľko dedín a miest, toľko zvyklostí a nárečí. Ale jedno máme všetci spoločné: stretávať sa, radovať zo života, byť si jeden druhému oporou a priateľom. Z rozprávania tých najstarších občanov vieme, že v máji sa tu slávil tri sviatky: 1. máj, Deň matiek a kresťanský sviatok – Turíce.

V niektoré dávne roky sa aj tieto slávnosti pripravovali podľa počasia, prác na poli a vo fabrikách. Tak sa stalo, že niekedy sa 1. máj spojil s Dňom matiek. Keď sme ešte nemali v obci námestie, prvomájový „majáles“ sa konal na Skalke pod Ihráčom. Vtedy ešte Valaštania ani nevedeli, že táto lokalita je geologickým klenotom Slovenska a chránenou prírodnou oblasťou.

Aj v tých dávnych časoch boli nositeľmi kultúry učiteľia. Oni navrhli s deťmi program tak, aby sa

každé dieťa prezentovalo spevom a tancom, pomáhalo hasičom postaviť ozdobený „máj“. Vrcholéc mája musela byť mladá briezka. Školské deti mali aj rovnosaty – červené sukienky, biele blúzky, biele polozásterky, biele podkolenky a vo vlasoch mašle. Chlapci mali červené trenky a biele tielka, v tom sa „štverali“ aj na „máj“, uchmatnúť si kocku cukru zabalenu v papieri.

Najväčšou radosťou, na ktorú sa všetci tešili, boli PÁRKY. Varili ich hasiči s Tónom Chodorom od Kuchárov v kotlíku na ohnisku pri Hrone.

Prvý deň mája bol vždy poznačený možnosťami a dobou. V 50. a 60. rokoch minulého storočia sa Valaskou a Pieskom už ráno o šiestej ozývala dychowka Valaskej a Strojární Piesok. To bol oznam, že ideme do sprievodu ako hrdí občania. Aj vtedy sa to niekomu páčilo, niekomu nie. V sprievode sme boli pyšní na svoju obec.

Pred 20. rokmi sme znovu začali stavať „máj“. Ale to už bolo na Námestí 1. mája. Nič nás od toho neodradilo. Ani kvičie hlasy neprajníkov, ktorí si neuvedomovali, prečo sa slávi začiatok mesiaca lásky a radosti.

Tohtoročné stavenie „mája“ bolo poznačené nepriaznovou počasia. Ale účinkujúcim a staviteľom deťmi vyzdobeného mája, hasičom, nevedilo ani pohľadanie jarných kvapiek blahodarného dažďa. „Čo na tom,“ vraveli si deti, „aspoň väčší narastie.“ A tak škôlkari a školáci so svojimi učiteľmi spievali, tancovali ostošest. Vidieť tie rozžiarené detské oči, úsmevy, keď pozerali na „ich máj“, ich úprimne spievané ľudovky a tance, počuť básne

a novodobé skladby, to bol zážitok s istotou, že stavenie „mája“ je tradíciou, ktorá nezanikne.

Vďaka patrí aj tento rok členom spevokolu Lipka za ich ľudové piesne, veselým chlapcom z Hrehronia, matičiarkam, ktoré nezabudli na párky a pani učiteľke Kaliskej za moderovanie.

Tak, ako sa voľakedy na Skalke deti tešili na párky, verte, že aj teraz sa do „viršov“ účinkujúci s chuťou pustili a zjedením koláča to spečatili.

Vďaka patrí všetkým, ktorí priložili ruku k dielu. Podarilo sa im to, čo nám mnohí závidia. Takto sa teda slávil 1. máj.

Deň matiek sme oslávili v KD. Program detí MŠ, ZŠ JS a ZUŠ bol srdečný, úprimný a krásny, vďačný pre úctu mamičiek, mamín, mám, matiek i starých či prastarých matiek za ich lásku a výchovu. A znovu nám vedenie škôlky, škôl a učiteľia ukázali, že to s deťmi vedia a že ich naučia programom vyčariť úsmev na tvárach všetkých zúčastnených.

Tretím sviatkom sú Turíce, kedy sa v každom dome piekli kysnuté koláče – makovníky. V tento sviatok mládenci naprostred dediny postavili vyzdobený máj, na ktorom nesmela chýbať plná fľaša, po ktorú sa museli vyšplhať. Práve na Turíce mládenci narezali pre svoje „fajerky“ mladé briezky a večer ich postavili pred dom svojej milej za sladkú odmenu a tichý prísľub vernosti.

Niektorí si zamieňajú 1. máj s turíčnym stavením májikov. O Turícach a ich zvykoch by sa dalo ešte viac hovoriť, možno nabudúce. Dnes sme chceli len vysvetliť rozdiel v slávení májových sviatkov a poďakovať tým, ktorí nám kultúru v obci organizujú.

Ing. Anna Fischerová

Deň detí

- Cesta rozprávkovým lesom

Aj tento rok sa pre naše deti otvorila brána do rozprávkového lesa v Potôčkoch. OZ VALAŠTANIA pripravili nádherné podujatie plné rozprávkových bytostí. Sme veľmi vďační, že tento rok sme ako MO MS vo Valaskej mali na tomto krásnom podujatí spolupracovať a prispieť našimi nápadmi k tomuto dňu. Pripravili sme si stánok U Červenej Čiapočky, kde na deti čakali veselé Červené Čiapočky (Saška a Sisa), staré mamy (Tánička a Alenka), ujo horár (Peťo) aj spiaci vlk. Deti boli obdarované veselými čelenkami, sladkou odmenou a pamätnou fotografiou s vlčikom. Ďakujeme vám za veľmi milé ohlasy, veľmi nás potešili a povzbudili v ďalšej práci.

Veľké poďakovanie patrí Zuzke Rolincovej za požičanie prístroja na fotografovanie, Materskej škole Valaská a pani učiteľke Simonke Strakovej, Peťkovi a Viki, Alenke Badinkovej, Táničke Vilhanovej a Alexandre Vaníkovej.

Alexandra Vaníková

Ocenenie živých tradícií Horehronia

Možno nie všetci vete, že na Slovensku prvá oblastná organizácia cestovného ruchu (OOCR) regiónu Horehronie sa stala koordinátorom regionálnej značky. Značku symbolizuje zvonček, ktorý predstavuje dosiaľ živú tradíciu ovčiarstva a valašskej kultúry i bohatstvo remesiel na Horehroní. Značka regionálny produkt Horehronie je značkou kvality, s pôvodom v našom regióne, ktorá sa udeľuje v štyroch kategóriách:

- tradičné remeselné a iné spotrebné produkty,
- poľnohospodárske a potravinárske produkty,
- služby ubytovacích a stravovacích zariadení,
- doplnkové služby v cestovnom ruchu, ktoré majú spojitost, tradíciu alebo pôvod v regióne Horehronie.

Prvým držiteľom v utorok 4.6. 2019 cenu odovzdával predseda BBSK Ján Lunter, primátor mesta Brezna Tomáš Ábel, Ondrej Lunter, Ľuboš Ďurindiak v breznianskej synagóge. Cenu

si bola prevziať aj naša rodáčka EVKA HUŇOVÁ za ručne modelovanú dekoratívnu keramiku. Evku Huňovú a jej prácu ste mohli vidieť aj na Festivale dychových hudieb na našom námestí.

OOCR ohlásila nový projekt, ktorým bude Horehronská kuchárka. Malo by ísť o publikáciu, v ktorej sa objavia známe i menej známe tradičné recepty gazdiniek z regiónu. Počas slávnostného odovzdávania certifikátov moderátor podujatia, náš Marek Poliak, pozval hostí niektoré recepty ochutnať. Boli medzi nimi jedlá z Lomu nad Rimavicou a ich bôb s kapustou, čipkárskô z Brusna, bryndzová polievka z Beňuša, guľky s mäsom z Heľpy, legendárne buchty Zbojská a nechýbali sme ani my s našimi valaštianskymi krumplami, ktoré uvarili a odprezentovali Anna Gondová, Renata Kováčová a Silvia Vilhanová.

Silvia Vilhanová

Prvá júnová sobota sa vznášala nielen v znamení tradičných osláv Medzinárodného dňa detí, ale u nás vo Valaskej opäť v znamení rozprávok a rozprávkových postaviek. Pre tých najmenších si pripravilo OZ Valaštania v spolupráci s obecným úradom a dobrovoľným hasičským zborom lesné dobrodružstvo a prevkapania v podobe rôznych stanovišť s novými rozprávkovými postavami a disciplínami. Pri vstupnej bráne rozprávkového lesa si deti zakúpili vstupenku a mohli začať prechádzať stanovišťami, ktoré si vyžadovali dôslednú prípravu, aby sa deti mohli preniesť do sveta rozprávok.

Vysokú účasť 250 detí nám zabezpečilo aj krásne počasie, čím sa naplnili naše očakávania a prevkapania. Deti zdolávali neľahké úlohy, za ktoré dostali odmenu v podobe sladkého balíčka s magnetkou a chutného špekáči-

ka, ktorý si opekali sami. So sebou si odniesli na pamiatku ešte jednu spomienkovú fotografiu, ktorá sa im vyhotovila zásluhou MO MS vo Valaskej hneď na počkanie pri Veselých Červených Čiapočkách so starou mamou, vlkovi a poľovníkovi.

Neodmysliteľnou súčasťou detských akcií je maľovanie na tvár, ktoré nemohlo chýbať ani u nás. Deti sa rýchlo vžili do postáv zvieratiek, čo prezrádzali spokojné úsmevy a žiarivé očká. V cieľovej rovine deti čakali ešte malé prevkapania ako lanová dráha, požiarne technika našich hasičov a ukážka psovodov. Na starších sa tiež nezabudlo, a preto im združenie pripravilo chutný guláš s obcerstvením.

Veríme, že deti sa vracali domov s peknými zážitkami a na putovanie po lese tak rýchlo nezabudnú.

Text: Martin Krupa
Foto: Silvia Krupová

OCENENIE

Je 27.5.2019, pondelok ráno. Otváram maily a hneď prvý meninový darček. Veľmi som sa mu potešila. Avizoval, že sme v celoslovenskej výtvarnej súťaži Klnka – Klnka 2019, do ktorej bolo zapojených 72 materských škôl z celého Slovenska s počtom 410 výtvarných prác, získali v kategórii 5 – 6 ročných detí hneď štyri ocenenia. Téma výtvarných prác: Voda, vodička. Ocenenie boli práce detí: J. Mikloš, S. Bachratá, V. Morová, A. Mišun. Patrí im naše veľké poďakovanie. Poďakovanie patrí pani učiteľke B. Kyseľovej a J. Nitkovej, ktoré deti na túto súťaž pripravili.

Súťaž vyhlásila Spoločnosť pre predškolskú výchovu – región Žilina. Mala aj odborný dozor. Konala sa pod záštitou akademického sochára a maliara Štefana Pelikána. Bol to už tretí ročník súťaže.

Deti kreslili život vo vode, nad vodou, pod vodou, o vode. Projektovale vlastné asociácie prostredníctvom kolorovanej kresby vo formáte A 3. Slávnostná vernisáž výtvarných prác s kultúrnym programom a ocenením víťazov sa uskutočnila 3.6.2019 v Žiline v OC Mirage.

Ocenenie do Žiliny si boli prevziať Vaneska Morová a Adamko Mišun. Pre chorobu sa slávnostnej vernisáže nemohli zúčastniť Dodko Mikloš a Sofia Bachratá, preto ich ocenenie prevzala pani učiteľka B. Kyseľová.

Mgr. Iveta Babčanová

Tanečný orchester Valaská reprezentoval v Česku

Týniště nad Orlicí je mestečko v Královohradeckom kraji, v ktorom sa tento rok konal 24. ročník známeho Swingového festivalu Jardy Marčička, na ktoré prijal pozvanie účinkovať aj náš Tanečný orchester. Tento festival organizuje mesto v spolupráci s tunajšou ZUŠ a nesie meno bývalého muzikanta, ktorý bol v Týništi osobnosťou ako u nás Jožko Kučera. Festival sa tu koná dva dni. Tunajšie publikum má swingovú hudbu vo veľkej obľube. Festival má také renomé, že sa ho zúčastňujú vynikajúce kapely a tunajší Mladý Týnišťský bigband pritiahne každý rok nejakú významnú osobnosť českej hudobnej scény, ako napr. Martin Chodúr, Felix Slovák, Ladislav Kerndl, Bára Basiková, Monika Absolonová a mnohí ďalší. V piatok 31. mája sme vyrazili na cestu, aby sme večer ukázali, čo vieme a priniesli bratom Čechom aj náš slovenský swing, naše pekné piesne a aby sme zistili, či máme na to, účinkovať aj na takýchto festivaloch. Zlaté naše cesty a diaľnice, povedali sme si po vyše hodinovom meškaní oproti plánovanému príchodu po viacerých obchádzkach na ceste do Týnišťa. Festival odštartoval domáci bigband pri tunajšej Základnej umeleckej škole Bigbandata. A po nich sme nastúpili na pódium my. Ponúkli sme im výber z toho najlepšieho a najkrajšieho z nášho repertoára. Naši speváci Jarka Bániková a Martin Vetrák si získali tunajšie náročné publikum hneď na začiatku zmesou slovenských evergreenov. Jarkina Očarená bývam, či Ty nie si môj typ, Matkov New York a neskutočne krásne zaspievaná My way a aj zmes Olympicu, to bol koktail hudby, ktorý sme ponúkli obecenstvu.

Matko Veselka ukázal svoj talent v klarinetovom známom swingovom štandarde Begin the Beguine. Odmenou nám bol silný aplauz po každej našej skladbe či piesni a hlavne na záver nášho koncertu. Po vystúpení nás potešili slová uznania od riaditeľa tunajšej ZUŠ a dramaturga festivalu Pavla Plašila k pestrosti nášho programu a šírke hudobných žánrov, ktoré vieme zahrať. Publikum uvítalo slovenské piesne, ktoré im už aj chýbali. Snáď najviac nás pri srdci zahrialo konštatovanie v článku

v tunajšom týždenníku Orlické noviny, cit.: „Opravdu vysoko dal latku v předvedených hudobných výkonů hned v úvodu Tanečný orchester Valaská ze Slovenska.“ Potom sme si už len vychutnávali vystúpenia ostatných účinkujúcich – kapela z USA, Praha a domáceho Týnišťa. Sme radi, že sme našu obec vzorne reprezentovali a vedeniu obce ďakujeme za to, že sme sa mohli tohto festivalu zúčastniť.

Text: R. Hlaváčik

Foto: Dominika Muchová

Splav Hrona

Za veľkého záujmu médií, prišla televízia JOJ, RTVS – rádio Regina, TASR, sa uskutočnil tradičný Splav netradičných plavidiel v sobotu 25.05.2019 so štartom spod mosta autobusovej zastávky v Brezne.

Na štart sa tento rok dostavilo deväť plavidiel. Primátor Brezna Tomáš Ábel spolu s porotou: Zuzkou Kúdelkovou, Veronikou Schallerovou, Jurajom Uhrinom vypravdili posádky na plávbu. Po pokropení Hrona pálenkou a želaním dobrej plavby sa plavidlá vybrali na vody Hrona, aby sa šťastlivo doplavili do cieľa do Valaskej. Tu, v materskej časti obce pri miestnom HPÚ, starosta našej obce Mgr. Peter Jenča s porotou odovzdal ceny a mohla sa začať voľná zábava. O tú sa tento rok postarala kapela Plus Mínus 83 a Los Babracos, za ozvučenie patrí vďaka Róbertovi Čunderlíkovi. Srdečná vďaka patrí všetkým sponzorom, ktorí sa postarali, aby sme mohli zabezpečiť občerstvenie, ceny a muziku. Tešíme sa o rok na Splav netradičných plavidiel, ktorý v tejto realizácii bude mať desiate výročie. AHOJ o rok!

Silvia Vilhanová

„Ja sa prebijem, lebo sa prebiť chcem!“

Členovia, sympatizanti a priatelia Miestneho odboru Matice slovenskej vo Valaskej a tiež aj členovia spevokolu Lipka sa dňa 4.5.2019 zúčastnili celoslovenskej spomienkovej slávnosti pri príležitosti 100. výročia

tragickej smrti generála M. R. Štefánika. 43 členná posádka autobusu sa tak rozhodla svojou osobnou účasťou vzdať poklonu človeku, ktorý pre demokraciu, štátnosť a národ urobil neskuťočne veľa.

Hlavný program prebiehal na mohyle, ktorá je symbolom samostatnosti a slobody. Osobne ma veľmi mrzí, že niektorí účastníci s vlajkami v rukách skôr reprezentovali svoje osobné záujmy či politické stra-

ny, ako skutočný zmysel toho, prečo sme tam prišli my ostatní – vzdať hold najväčšiemu Slovákov. Aké by to bolo krásne, kedy namiesto vlajok politických strán viali štátne vlajky Slovenskej republiky alebo portréty generála M. R. Štefánika. Žiaľ aj na takomto mieste si niektorí zrejme potrebovali prihrať svoju politickú polievocku. Ktovie, ako by reagoval samotný generál Štefánik, keby to videl a či by bol vôbec s tým spokojný... je to na zamyslenie...

Ďakujem všetkým, ktorí s nami prežili krásnu sobotu, dozvedeli sa niečo nové, obohatili seba, ale aj nás novými myšlienkami a nápadmi. Spoločne sme potešili svojho ducha. Cestou domov sme sa zastavili v Tekovskej kúrii Hronský Beňadik, kde sme potešili aj svoje prázdne bruchá. Myslím si, že sme do bodky naplnili to, čo sme si dali ráno za cieľ, a to uctiť si najväčšieho Slováka gen. M. R. Štefánika.

*PaedDr. Matúš Magera
predseda MO MS Valaská*

MO MS PIESOK V BUDAPEŠTI

Sviatok práce, 1.máj 2019, sme sa my v piesockej Matici slovenskej rozhodli osláviť poznávacím výletom v Budapešti. Pod réžiou D. Hucíkovej sme sa v skorých ranných hodinách vydali smerom k maďarským hraniciam. Cestu nám svojim rozprávaním spríjemnil skúsený sprievodca pán Šperka, ktorý nám priblížil dejiny tejto krajiny a jej zaujímavosti. Prvá zastávka nášho autobusu bola návšteva Tropikária v Budapešti. Akvárium ponúka blízke pohľady na rôzne zvieratá, ryby alebo môžete stať tvárou v tvár priamo žralokovi.

Po zaujímavej prehliadke zvierat sme sa autobusom presúvali centrom mesta až k hradu, ktorý susedí s parlamentom Maďarska. Tieto miesta nám ponúkli krásne pohľady na celú Budapešť a okolitú krajinu. Na Námestí hrdinov sme sa rozdelili na dve skupiny. Prvá skupina sa vydala na ďalšie spoznávanie mesta a druhá si išla oddýchnuť do termálnych kúpeľov.

Večer sme sa stretli v plnom počte, spokojní, unavení, ale plní nových zážitkov, ktoré nám dala práve návšteva maďarskej metropoly.

Bc. G. Pitoňáková

Deň otcov v materskej škole

Vážené pani učiteľky, pani riaditeľka! Ďakujeme, že nezabúdate aj na nás, na oteckov. V piatok 14.06. 2019 ste pre nás pripravili neskutočne krásne športové popoludnie plné zážitkov a umožnili ste nám osláviť náš sviatok s našimi deťmi. Už samotná úvodná pieseň bola vyjadrením lásky našich detí k nám, oteckom, veľmi nás potešila a dojala. Jednotlivé disciplíny na stanovištiach boli vtipné, vrátili sme sa do detských čias a spolu s deťmi sme si vychutnali, aké je to opäť byť tým malým milým stvorením, ktoré tak veľmi ľúbi svojho ocka. Deti, ale aj my, dospelí, sme zažili nielen kopec srandy, ale aj plno hodnotných zážitkov, ktoré ste nám pripravili spolu so všetkými záchrannými zložkami, či už to boli hasiči, záchranári a policajti, ktorí nám predvedli, aká je ich práca potrebná, ale zároveň aj veľmi ťažká. Deti odchádzali s kopou zážitkov, na ktoré ešte celý víkend spomínali. Spostením boli aj koníky, na ktorých si vyskúšali jazdu v sedle. Všetkým Vám patrí naše veľké ďakujem.

Spokojní oteckovia

DOPOLUDNIE S HASIČMI Z VALASKEJ

Je 15.5.2019 ráno. Do MŠ sa schádzajú deti. V šatni je veselo a rušno. V triedach to nebolo o nič menej. Konverzácia vždy skončila pri téme: HASIČI.

Zvedavé oči plné otázok: „A kedy pôjdeme? Kedy tam už budeme? Uvidíme aj hasičské auto? Aj nás povožia? Budú hasiť a trúbit?“ Otázkam nebolo konca kraja. Alebo: „Mám rád hasičov. Teším sa na nich. Aj ja by som chcel byť hasičom...“

Dlhá prechádzka za nimi deťom vôbec neprekážala. Len občas bolo počuť, kedy tam už budeme. Len čo sme vyšli spoza zákruty, deti zmkli. Pred nimi sa vypínalo veľké červené hasičské auto. Pri aute už na nás čakali ujovia hasiči Michal a Branislav. Detské očka zažiarili a ústa od nadšenia stíchli.

Profesionálne pripravení chalani deťom pútavo porozprávali, názorne ukázali a odpovedali s nadšením na všetky doposiaľ nezodpovedané otázky. Deti si vyskúšali aj niektoré hasičské aktivity. Naši škôlkari zažili popoludnie plné emócií. Bolo to pre

nás všetkých veselé, mokré a za-
blatené dobrodružstvo. Ďakujeme
za ústretovosť, dobrú náladu a vašu
profesionalitu.

Deti a p. učiteľky z MŠ Štiavnička
Evka Balogová, Melanka Ridžoňová,
Tatiana Vilhanová

POĎAKOVANIE

Touto cestou chceme poďakovať hasičom z dobrovoľného hasičského zboru, hlavne ich veliteľovi Michalovi Lengyelovi, za príjemné popoludnie, ktoré pripravili pre škôlkarov. Ukázali im hasičskú a záchrannú techniku. Mohli si vyskúšať, ako sa hasí s ozajstnou prúdnicou. A dokonca ich povožili na štvorkolke a hasičskom aute. Deti odchádzali spokojné, plné zážitkov a aj so sladkou odmenou.

Mgr. Stanislava Kaliská

UPRACME SI PO „SEBE“

Po dvojročnej prestávke sme sa rozhodli pokračovať v našej tradícii zberu odpadkov. Tento rok sme upratovali Lipovú a Malé Potôčky, nakoľko Veľké Potôčky upratovalo OZ Valaštania, z čoho mám veľkú radosť. Akcia sa uskutočnila 27. apríla a ako vždy sa nás stretlo pomenej. Spolu nás bolo iba 11 ľudí. Myslím si, že kto chcel vedieť o tejto akcii, vedel, lebo plagátky boli rozvešané aj v starej a aj v novej Valaskej. Ako človek som sa však už poučila, že ľudia sa o podobné akcie nezaujmajú, lebo vždy majú na programe niečo „lepšie“ a „zábavnejšie“. Len potom sa netreba sťažovať, keď sa nám za to matička Zem podakuje.

Výsledkom zberu boli 4 vrecia na Lipovej a v Potôčkoch 5 vriec. Možno si povieť, veď to nie je veľa. Máte pravdu. Keď sme začínali asi pred 7 rokmi, len v Potôčkoch sme našli 17 vriec odpadkov, čo bolo naozaj veľa. Chodíme tam každý rok a aj napriek tomu toľko odpadkov? Odkiaľ sa tam berú? Samé tam určite neprídu. Rov-

nako ako pred dvoma rokmi znovu apelujem na všetkých vás, ktorí máte radi prírodu a chcete, aby tu niečo po nás ešte ostalo, dbajte nato, aby sme si nerobili okolo seba neporiadok, dbajme na tú čistotu, ktorá sa nám vráti. Rovnako apelujem aj na bačov na salašoch, prosím, usmernite

vašich valachov, že plastové fľaše sa v prírode nerozložia a že nie je veľký problém ich zobrať nazad na salaš. Ak potom ďalej nevedia, čo s tým spraviť, ja osobne môžem chodiť po odpady na salaš. Nechcem, aby to vyznelo, že obviňujem niekoho neprávom, ale najviac smeti sa našlo práve v okolí, kde bývajú salaše, a za tie roky už poznám značku „alka“ aj „nealka“, ktoré

si radi dajú.

Takže skúsme spraviť tento svet krajším. Nespoliehajme sa na to, že sa to rozloží, veď to nevidno, keď to hodím do lesa. Nezatvárajme už pred tým oči. Táto Zem nám toho už toleruje aj tak veľa. Skúsme sa stať príkladom tým, čo nevedia, tým, čo neboli vedení k tomu, že prírodu si musíme chrániť, pretože sme ju dostali do daru, a ak si ju nezaslúžime, tak sa nám to vypomstí. Dokážme, že vieme aj my niečo zmeniť. Lenže každý musí začať od seba, a tak na tom popracujeme. Spravme z tejto Zeme krajšie a lepšie miesto pre život, nech tí, čo prídu po nás, si môžu povedať: „Vau, aké je to tu krásne!“

Tento rok sme akciu organizovali s OZ PSYLASKA, za čo im patrí veľké ďakujem. Ešte by som chcela poďakovať aj pánovi Jantovi, ktorý nám pomohol so zväzanim vriec z Potôčok. Poďakovanie patrí aj Obecnému úradu Valaská, ktorý nám poskytol vrecia a rukavice a samozrejme ďakujem všetkým zúčastneným.

Ďakujem a prajem vám pekné dni!

Ing. Dominika Schallerová

O našich dvoch cestách dejinami

Cesta dejinami umenia, ich spoznanie a čerpanie z nich je základom pre nájdenie svojej vlastnej výtvarnej cesty. Pred dvoma rokmi sa postupne začal rodiť nápad venovať sa dejinám umenia možno viac než v iných rokoch. Tie boli v podstate vždy dôležitým zdrojom inšpirácií, no v školskom roku 2017/2018 sa stali nosnou témou diania v našom ateliéri. Mojm pôvodným zámerom bolo za ten jeden školský rok previesť našich malých i veľkých výtvarníkov naprieč stáročiami ľudskej tvorivosti od Hrádockej Venuše až po diela autorov dnešných dní. Čoskoro som však zistil, že desať mesiacov je na takú bohatú tému málo, a tak sme si svoju cestu časom rozdelili na dve časti. Na konci minulého školského roka sme návštevníkom domu kultúry vo Valaskej otvorili rozsiahlu výstavou okno do sveta pravekého tvorcu, úžasného sveta egyptskej civilizácie, antického Grécka a Ríma a neobišli sme ani svet Keltov, ktorí aj u nás na Slovensku, rovnako ako Rimania, zanechali po sebe stopy svojich životov. V nasledujúcom školskom roku sme prešli cestu od začiatku stredoveku a cez svet románskych pamiatok na Slovensku, gotické katedrály v ďalekých krajinách či diela veľikánov maľby, docestovali sme až do sveta dnešných dní, keď umenie nadobúda úplne nový rozmer, nové cesty a nové ciele. Naša tohoročná záverečná výstava, ktorú môžu návštevníci Domu kultúry vo Valaskej vidieť do začiatku augusta, je veľká nielen rozsiahlym obsahom, ale aj zapojením tvorcov do projektu. Spojili v nej sily všetci naši súčasní žiaci výtvarného odboru, ale aj mnohí bývalí žiaci, ktorí sa v rámci spoločenstva EXZU zapojili svojimi prácami. Tu by som chcel dať do pozornosti, že práce z tejto časti výstavy sú zároveň predajné. Mnohokrát v minulosti som sa od návštevníkov stretol so záujmom o niektoré z vystavených diel, a tak vznikol nápad vytvoriť spoločenstvo „EXZU“ skupinu bývalých žiakov a priateľov výtvar-

CESTA DEJINAMI UMENIA

ného odboru ZUŠ, ktorých diela by bolo možné si aj zakúpiť. Katalóg tých aktuálnych prác nájdete v knižnici.

Naši tohoroční absolventi

Dôležitou súčasťou našej tohoročnej veľkej cesty dejinami umenia sú naši súčasní absolventi. Všetci siedmi svojím dielom prispeli k veľkosti projektu. Natália Glembová sa vo svojej časti venovala téme „Draci v dejinách umenia“. Štúdiami a interpretáciami skúmala podoby týchto bájných tvorov u nás a vo svete. Všimla si napríklad, že kým u nás bol drak zosobením zla, s ktorým bolo treba zviazať zápas, v kultúre ďalekého východu bol skôr pozitívnou postavou, nositeľom šťastia či pomoci ľuďom zo strany nadprirodzeného sveta.

Téme ďalekého východu sa venovala aj ďalšia naša tohoročná absolventka, Dominika Završanová. Tá ale pre zmenu vo svojom projekte skúmala estetiku a myslenie jednotlivých národov východnej Ázie. V architektúre chrámov a pagot, v kultúre záhrad inšpirovaných filozofiou Zen, ale aj v maľbách, ktoré tak veľmi vypovedajú o estetickom čítení ľudí ďalekého východu, objavovala a pre návštevníkov výstavy pripravila sériu prác, ktoré návštevníka doslova prenású do iného sveta.

Michal Póbiš sa venoval stredovekej architektúre Európy. Okrem kresebných štúdií rôznych reálnych pamiatok z našich európskych dejín ale zašiel omnoho ďalej. Vo svojej práci využil počítačovú grafiku a vytvoril 3D ulice mesta s množstvom domov a detailov, ktoré návštevníka výstavy určite ohromia. Marko Ťažký sa vo svojej časti výstavy venuje téme „Dejiny filmu“ a v kresebných štúdiách sa zamerával nielen na estetiku filmov a plagátov z počiatkov kinematografie, ale aj

na techniku, ktorú používali prví tvorcovia. Ďalšiu tohoročnú absolventku, Annu Laššákovú, veľmi zaujal geniálny maliar z počiatku dvadsiateho storočia, Egon Schiele. U tohto tvorcu sme ale neskončili len pri štúdiách diel. Spolu sme tento rok navštívili viacero galérií v Čechách, Rakúsku a Anglicku, kde sme sa s jeho tvorbou stretli, a v Českom Krumlove sme dokonca navštívili jeho ateliér, v ktorom dlhší čas tvoril. Daniela Haľamová a Filip Kováčik sa venovali téme „Kubizmus a Abstrakcia“. Obaja mali síce tému podobnú, no každý z nich k nej pristupoval ináč a cez štúdie diel obaja prešli k vlastným kompozíciám, ktoré boli inšpirované danými smermi.

Kniha o putovaní

Už na začiatku nápadu venovať sa dejinám umenia bola niekde v diaľke cieľom kniha, ktorá by túto našu cestu mapovala. Pri jej plánovaní mi však napadla myšlienka, že by to nemusela byť len kniha o putovaní stáročiami ľudskej tvorivosti a našej výtvarnej snahe z posledných dvoch rokov. Napadlo mi, prečo by to nemohla byť zároveň kniha o dejinách našich vlastných výtvarných snáh... cesta časom, na ktorej by sme stretli vzácných ľudí a ich diela z tých našich malých dejín... dejín nášho výtvarného odboru. V jednotlivých kapitolách, mapujúcich obdobia ľudskej tvorivosti, tak môžete vidieť, okrem prác našich súčasných žiakov a prác bývalých žiakov, ktorí sa k nám v rámci projektu EXZU svojím talentom tento rok pridali, aj diela z dávnych čias nášho výtvarného odboru. Sú to diela našich bývalých žiakov, výnimočných ľudí, tvorcov, ktorí kedysi svojím veľkým talentom posúvali v tom našom výtvarníckom svete ZUŠ-ky hranice nemožného. Nájdete tu práce, ktoré ste od roku 2005 mohli vidieť na našich výstavách, ale aj výber toho „naj“ z knižných projektov posledných štyroch rokov.

Kto trochu sleduje dianie v našom výtvarnom odbore, vie, že nie sme len tí, ktorí tvoria, ale v obrovskej miere aj tí, ktorí putujú a objavujú. Vždy to boli a sú výpravy so žiakmi, ktorí žili umením a túžbou po poznaní, vzácnymi ľuďmi, ktorí sa postupne stali priateľmi. Niektorí sa ešte aj dnes po rokoch pridávajú na niektorú z našich spoločných výprav alebo len tak prídu pozrieť svoj dávny svet ZUŠ-ky, iných odviaľo veľmi ďaleko, no všetci zanechali stopu svojich duší nielen vo veľkých výtvarných projektoch, ale aj ako účastníci našich ciest za poznaním. V každej kapitole mapujúcej ktorékoľvek obdobie tých veľkých dejín umenia môžete nájsť niekoľko záberov z tých našich malých dejín... našich ciest na miesta danej doby. Našu knihu „Cesta dejinami umenia“ nájdete v knižnici. Pozývam vás na prechádzku časom, na ktorej stretnete dejiny umenia a... nás.

Mgr. R. Turňa, Vedúci Výtvarného odboru
ZUŠ Valaska

Zápis detí do 1. ročníka

Počasie v tento deň – 10. apríl 2019 – akoby pripomínalo atmosféru v mnohých rodinách budúcich prvákov. Na čele nejedného otca sa objavil mráčik obáv, ako to zvládne jeho potomok. V duši nejednej mamy sa tiež rozpútala malá búrka: „Zvládne to moje dieťa?“ V očiach ich detí však svieti očakávanie, zvedavosť, radosť... Možno je tam aj malý záblesk strachu. Rozmýšľajú však úplne inak. Do školy sa tešia.

Pri vstupe do školy ich už čakajú deviatci s rôznofarebnými darčekom – múdrymi sovami, ktoré pre budúcich prvákov vyrobili deti v školskom klube spolu s ich pani vychovávateľkami. Také isté farby ako darčeky majú smerovacie šípky. Zavedú deti s rodičmi do tried, kde na nich čakajú usmiate pani učiteľky. Prvý raz si sadnú do školskej lavice a v testíku školskej zrelosti ukážu, ako sú pripravené na školu, či poznajú farby, geometrické tvary, ako ich pri výslovnosti poslúcha jazyček. Ohotne kreslia čerešničky, čiarky, vlnovky. So svojimi rodičmi môžu neskôr nahliadnuť do niektorých učební, pozrieť si prezentáciu o škole.

Počasie sa umúdrilo, prestalo pršať, vyšlo slnko. Aj v dušiach mnohých rodičov sa vyjasnilo. Spokojne rozmýšľajú, ako pekne nakreslilo ich dieťa tie čerešne, aj odpovedalo bez strachu a trémy... Deti tiež odchádzajú spokojné. Bol to pekný deň, plný nových zážitkov.

Základná škola Jaroslava Simana si veľmi váži prejavenu dôveru zo strany 60 rodičov a zákonných zástupcov detí z týchto obcí a miest:

Valaská – 32, Hronec – 14, Osrbie – 5, Brezno – 3
Jelšava – 1, Nemecká – 1, Podbrezová – 2, Zem-
plínske Hámre – 1, Hannover, Nemecko – 1

PaedDr. Miriam Slivková
zástupkyňa riaditeľky školy

ODMENA 20,- eur

V 2. polroku školského roka 2018/2019
odmena za výborný prospech a vzorné
správanie prináleží žiakom:

LENÁRTOVÁ Janka 7.A	Valaská
NOMILNEROVÁ Gabriela 7.A	Hronec
BÍREŠ Jakub 7.B	Valaská
MELICHERČÍK Ester 7.B	Valaská
ORAVCOVÁ Nina 7.B	Podbrezová
PATÚŠ Lukáš 8.A	Valaská
TAŽKÁ Lucia 8.A	Hronec
HAVAŠ Lukáš 8.B	Valaská
JANEKOVÁ Emma 8.B	Valaská
SLIVKOVÁ Dorotka 8.B	Valaská
ĐURICA Tomáš 9.A	Valaská
GRISNÍKOVÁ Michaela 9.A	Valaská
KOLAJOVÁ Tajana 9.A	Valaská
KOVÁČIK Filip 9.A	Podbrezová
PACEROVÁ Sára 9.A	Valaská
STRMEŇOVÁ Rebeka 9.A	Horná Lehota
ZELENČIKOVÁ Paulína 9.A	Valaská
AUXTOVÁ Daniela 9.B	Podbrezová
MEDVEĐOVÁ Lenka 9.B	Valaská
PIŠOJOVÁ Eliška 9.B	Podbrezová
RAFAJOVÁ Radoslava 9.B	Valaská

Spracovala: Mgr. Štefánia Piliarová, RŠ

Ahoj, Hydruška!

Štvrtý májový týždeň bol pre deti predškolských tried a ich pani učiteľky iný, ako ostatné dni v materskej škole. Museli zvládnuť ťažkú skúšku – odlúčenie od rodiny, aby zažili neopakovateľné zážitky v Škole v prírode. A tak 20.mája v pondelok nasadli deti spolu so svojimi pani učiteľkami a pani zdravotníčkou do autobusu, poslali posledný božtek rodičom a odviezli sa do hotela Hydro na Krpačove, kde strávili päť očarujúcich dní v lone prekrásnej prírody. Aj keď nám počasie trochu neprialo a slniečko sa spoza mrakov ukázalo len zriedka, neodradilo nás to od toho, aby sme objavovali okolitú prírodu. Tak ako správni turisti, aj my sme predsa boli vyzbrojení odevom do každého počasia. Prvý deň po zoznámení s hotelom a izbami sme sa vďaka pánovi Tiborovi Benedikovi mohli člnkovať na jazere neďaleko hotela. Spoznávali sme rastlinnú ríšu, sledovali ryby a kačky. Lupou sme pozorovali drobný hmyz a ďalekohľadom, kde najďalej dovidíme. Druhý deň sme vďaka pánovi Erikovi Bachratému absolvovali predplaveckú prípravu v bazéne hotela Stupka. Deti prekonali strach z vody, niektorí výborní plavci plávali bez pomôcok, iní si nasadili rukávniky či plávacie koleso a nezaostávali za ostatnými. Tretí deň deti nazbierali všetku svoju

odvahu a vo večerných hodinách, keď už na krajinu padla tma, sa vybrali na nočný pochod. Na cestu si svietili baterkami. Štvrtý deň nás čakala jazda na koníkoch, ktorá bola pre deti veľkým zážitkom. Okrem jazdenia si mohli koníkov aj pohladkať a pozorovať ich. Keďže to bol predposledný deň, nemohla chýbať pyžamová párty, na ktorej sme sa zabavili, nasmiali a tancovali až nás nohy boleli. Každý večer, okrem rozprávky pred spaním, nás

do hotela prišla navštíviť lesná víla Hydruška. Deti jej rozprávali, čo všetko v daný deň zažili a čo sa im najviac z celého dňa páčilo. Deti si Hydrušku veľmi obľúbili a boli trochu smutné, keď sa s ňou museli rozlúčiť. Piaty deň bol posledným dňom. Deti si od pani učiteliek prevzali diplomy za statočnosť a dobré správanie počas celého týždňa, sladké odmeny, poslednýkrát využili športové ihrisko v areáli hotela. Potom všetky svoje veci pobalili do kufrov, rozlúčili sa s hotelom Hydro aj pani riaditeľkou Evkou Stankovou a autobusom sa odviezli pred

materskú školu, kde už čakali netrpezliví rodičia, aby si vypočuli všetky nové zážitky svojich detí.

Na záver by som chcela poďakovať pánovi Tiborovi Benedikovi a pánovi Erikovi Bachratému, že nám umožnili uskutočniť športové aktivity pre deti. Pani riaditeľke hotela Hydro Evke Stankovej a celému jej personálu zato, že sa o nás celý týždeň ochotne a trpezlivo starali. Pani Veronike Trangošovej, ktorá ako zdravotná sestra celý týždeň dohliadala na zdravie a bezpečnosť detí.

Simona Straková

Škola v prírode „na Táloch“

Koncom mája sa žiaci štvrtých ročníkov zúčastnili školy v prírode v „Kúrii na Táloch“, v našom malebnom prostredí Nízkych Tatier. Ubytovali sme sa v úhladných, novo zariadených izbách s výhľadom na prírodu a zurčiacu bystrinku. Dopoludnia sa žiaci s pani učiteľkami pripravovali na ročníkový výstup a absolvovali vychádzky do okolia i cestu „Náučným chodníkom“. Popoludní mali žiaci program s animátormi, športovali, súťažili, venovali sa témam o ochrane Zeme. Boli rozdelení do troch tímov, získavali body.

Vo štvrtok popoludní nás na chatu navštívili rodičia i pani riaditeľka a žiaci predviedli v ročníkovom výstupe „Prechádzky po Slovensku“ svoje prezentačné schop-

nosti. Bol to veľmi emotívny deň, pretože večer sa s diskotekou a slzami deti lúčili s animátormi, spolu vyhodnotili celotýždenné aktivity a žiaci si ako pamiatku odniesli aj tričká s logom o ochrane planéty a iné drobné darčeky.

Vynikajúca bola aj strava, takže

v prírode sa všetci cítili na výbornú a odniesli si so sebou nezapomenuteľné zážitky.

Žiakom týmito peknými zážitkami sprevádzali triedne učiteľky p. uč. Uhrinová M., Hadžegová P. a p. zástupkyňa Slivková M., ktorá žiakom pomáhala aj ako zdravotníčka.

Hadžegová Patrícia

Mikroregión Čierny Hron – Čiernohronská železnica

Pred 40 rokmi si volení zástupcovia obcí jedného švajčiarskeho mikroregiónu sadli s obyvateľmi a položili si otázku: „Čo spravíme s tým, že naše deti odchádzajú do miest a nevracajú sa?“ Príčinu odchodov našli v zlých ekonomických podmienkach regiónu. A nádej vtedy identifikovali v novom rozvíjajúcom sa ekonomickom odvetví - cestovnom ruchu.

Týmto slovom začal podpredseda Banskobystrickej župy na svojom FB profile písať status k predstaveniu svojho blogu o živote jedného regiónu vo Švajčiarsku, podobnom tomu nášmu.

Návodom, ako by to mohlo fungovať aj v našom regióne, je príbeh nášho regionálneho pokladu Čiernohronskej železnice, ktorá dnes láka ľudí z celého Slovenska, ale čoraz častejšie aj hostí zo zahraničia. Je to príbeh jednotlivcov, ale aj skupín, milovníkov histórie a techniky, ktorí svojou prácou a nadšením dokázali zachovať kus histórie.

Už pred rokom 1400 sa slobodnými banskými mestami stali Lubietová či Brezno a v tomto období sa objavuje zmienka aj o prvej osade Čiernohronia – Hronci. S rozmachom baníctva prudko stúpala aj spotreba dreva, tak pri hĺbení banských šácht, najmä však v podobe dreveného uhlia potrebného pri spracovaní vyťaženej rudy. Od polovice 16. storočia vznikali na Horehroní nové drevárske a uhliarske usadlosti spravované okrskovými osadami. Takými boli na začiatku 17. storočia Osrblie a Čierny Hronec, ktorý sa od polovice 19. storočia volá Čierny Balog. Vyťažené drevo bolo však treba spracovať, ale najmä dopraviť ho do miest spotreby. Od druhej polovice 16. storočia až do 18. storočia bola budovaná sústava vodnej dopravy dreva s cieľom zaistiť

dostatok vody pre splavovacie kanály. Postupne táto vodná sústava bola v 18 dolinách a merala 55,3 km. S nárastom obyvateľstva a rozvojom hutníctva bola spotreba dreva stále väčšia a preprava vodou nedostatočná.

A tu niekde sa začína príbeh našej železničky. Už v roku 1898 nariadilo budapeštianske ministerstvo orby svojmu banskobystrickému riaditeľstvu, aby do roku 1901 vypracovalo príslušný projekt lesnej železnice. 14. novembra 1906 bolo udelené stavebné povolenie pre celý úsek trate Chvatimech – Hronec – Čierny Balog. Stavba začala v apríli 1908 a už 8. januára 1909 bola na trati dlhej 10,304 km vykonaná technicko-policajná skúška a prevádzka mohla byť zahájená. Prevádzková dĺžka trate v roku 1925 bola už 50,3 km a vo svojom najväčšom rozkvetu merala železnica takmer 132 km a viedla do väčšiny dolín v povodí Čierneho Hrona.

V dobe najväčšieho odvozu dreva tu denne premávalo až 7 parných lokomotív rôznych konštrukcií, ku ktorým neskôr pribudli aj 3 diesel-hydraulické lokomotívy Rába z Maďarska. Okrem prepravy dreva v minulosti slúžila aj na osobnú dopravu a denne previezla 200 – 250 ľudí. História železničky je dlhá a bohatá na rôzne zaujímavosti. Etapy jej výstavby, prevádzkovanie aj ukončenie prevádzky sú popretkávané príbehmi a osudmi ľudí, ktorí jej venovali celý svoj život.

Po rozhodnutí štátnych orgánov bolo 31.12. 1982 ukončené prevádzkovanie aj zostávajúcich 36 km trate a tá mala byť do konca roku 1985 zlikvidovaná a spolu s vozovým parkom zošrotovaná.

Už pred konečným rozhodnutím na ukončenie prevádzky sa aktívujú ľudia na jej záchranu, predkladajú sa dokumenty a projekty na jej zachovanie, ktoré neboli vypočítané. Boli však predzvestou ďalších aktivít a nakoniec to boli skutočné a konkrétne činy, konkrétnych ľudí, ktoré železničku nakoniec zachránili. Spolupracou a hľadaním podpory dosiahli to, že 18.3. 1982 bolo do Ústredného zoznamu kul-

túrnych pamiatok zapísaných 17km trate v úseku Štiavnička – Hronec – Čierny Balog – Vydrovo, spolu so súvisiacimi stavebnými objektmi a vybraným vozovým parkom. Bol to však len začiatok dlhého a často aj nerovného boja o záchranu a zachovanie železničky.

V lete 1983 sa uskutočnil 1.letný „Tábor dobrovoľníkov na záchranu železničky“. A boli to prevažne mladí ľudia z Južných Čiech, ktorí rozbehli prvé turnusy táborov Stromu života na Čiernom Balogu. Vracali sa sem dlhé roky, každé leto a aj dnes na železničke často počúť češtinu, lebo buď stále oni sami alebo ich nasledovníci trávia na Čiernom Balogu ako dobrovoľníci každé leto, pretože láska ku vláčikom a možno aj našej prírode je navždy.

Príbeh Čiernohronskej železničky nie je len príbehom ľudí, je to aj príbeh rôznych lokomotív a vagónov, ktoré ľudia zachránili, zrekonštruovali a spojzdnili. Joy je parná lokomotíva vyrobená v roku 1906, zázrakom zabudnutá a zahrabaná v pilinách na jednej starej píle, Cífra vyrobená v roku 1916 je zaujímavá svojím typickým usporiadaním

strojov a systémom natáčajúcich náprav, ktoré jej umožňujú prejazd oblúkov, zaujímavý je aj osud malého parného rušňa Schmoshcewer, vyrobeného v roku 1918 pre rakúske poľné trate ako vojenský typ. Ten sa však na front už nedostal a od roku 1948 o ňom nikto nevedel, pretože jeho majiteľ ho zamuroval v starej stodole, kde prečkal dlhých 40 rokov. Tieto množstvo ďalších unikátnych „mašíniek“, vagónikov a príbehov vás pozýva na zaujímavé dobrodružstvo. Môžete si ich obzrieť, posediť si v nich alebo sa nimi previesť na troch aktuálnych trasách - Dobroč, Šánske a Vydrovo Od 29.6. jazdia každý deň aj parné lo-

komotívy. Priamo na stanici v Čiernom Balogu môžete navštíviť malé múzeum plné fotografií z histórie železničky, na ďalších fotografiách vidieť stav mašíniek a vagónov pred a po rekonštrukcii a iné predmety z dávnejších dôb. Budúcnosť železničky je aj v našich rukách. Existuje projekt jej rozvoja, ktorý počíta nielen s generálnou opravou trasy na Chvatimech, ktorá je momentálne nezjazdná pre zlý technický stav, počíta aj s obnovením trate do Osrbliu, rekonštrukciou námestia v Hronci, vybudovaním nástupného miesta na Chvatimechu, obnovením dopravy dreva a má aj ambíciu byť regionálnym dopravným spojom. A keďže na Slovensku je to tak, že hoci je Čiernohronská železnica národná kultúrna technická pamiatka, od štátu nedostáva žiadnu podporu. Funguje ako nezisková organizácia žijúca z rôznych grantov, dobrovoľníckej činnosti a z prostriedkov, ktoré si na seba zarába svojou prevádzkou. Ak chcete pomôcť zachovať a umožniť rozšíriť možnosti železničky, stačí si kúpiť cestovný lístok a previezť sa, a aj stráviť príjemné chvíle v lesníckom skanzene vo Vydrovskej doline. Milí rodičia či starí rodičia, berte deti či vnúčatá a hor sa za históriu a prírodou!

Projekt Čiernohronskej železničky je inšpiráciou ako rozvíjať cestovný ruch, ako priniesť prácu do tohto regiónu, ako sem vrátiť mladých, ktorí odchádzajú. Takže vážení volení zástupcovia a obyvatelia mikroregiónu Čierny Hron, sadnime si spolu a rozmýšľajme, počúvajme a realizujme nápady, ktoré môžu mať šancu na úspech. Poobzerajme sa okolo seba, zbierajme informácie tam, kde to funguje a priniesme si ich sem, k nám domov. Nikdy predtým nemali takéto podnety, takú podporu, akú majú dnes v podobe Rozvojovej agentúry vytvorenej pri VÚC Banská Bystrica. Podme to využiť, ukážme ostatným krásu nášho regiónu, ukážme svoje možnosti a zručnosti, rozvíjajme to, čo máme, a hľadáme to, čo by sme mohli mať.

Katarína Husenicová

Škôlka sa zmenila na kráľovstvo

Prvý júnový deň už od nepamäti patrí deťom. Tento rok vyšiel Medzinárodný deň detí na sobotu, preto sme ho v materskej škole oslávili v predstihu, už v piatok. A bola že to zábava. Celá škôlka sa zmenila na kráľovský dvor. Už od rána neprichádzali do škôlky deti, ale princezné, princovia, králi, dvorní šašovia, rytieri či dvorné dámy. Deti celý týždeň, za pomoci svojich pani učiteliek, maľovali hrady a zámky, aby nimi vy-

zdobili školskú záhradu. Na školskej záhrade boli nachystané aj kráľovské disciplíny - strieľanie z kuše, zdobenie kráľovskej torty, stavanie hradu podľa predlohy, skákanie cez prekážky na drevnom koni. Po absolvovaní všetkých disciplín deti získali kráľovský poklad, a potom už mohla začať tá pravá zábava. Princezné, princovia, kráľovné, králi, rytieri, dvorní šašovia, záhradníci - tancovali proste všetci. A boli by tancovali dodnes, keby nebol zazvonil zvonec a bolo rozprávky koniec.

Mgr. Stanislava Kaliská

MDD „s veľákmi“

Pri príležitosti Medzinárodného dňa detí sme pre našich „veľkáčov“ pripravili zaujímavý deň plný zábavy a relaxu. Mohli by sme ho prirovnať aj k prázdninovému dňu.

Skúsili sme pre nich v spolupráci s dievčatami z neziskovej organizácie Alternatíva pripraviť rôzne hry, pri ktorých sa s partiou do sýtosti zabavia.

Stretli sme sa ráno v škole, spoločne sme sa presunuli vlakom do Dubovej a odtiaľ po svojich, asi tak trištvrte hodinku ľahkou chôdzou na Hradisko.

Ešte nikdy predtým naši žiaci nezažili teambuildingové aktivity. Začali sme tancom. Zumba pre všetkých. Už len rýchlo spojiť kroky, trochu sa pokývať a choreografia ako vyšitá pre všetkých, ktorí sa do tejto aktivity zapojili. Hry, pri ktorých sme si zaplietli všetky ruky, a plno smiechu.

K tomu futbal, voňavá opekačka. Skvelé aktivity, krásne prostredie, pekné počasie, plno sladkostí, všetko v jednom, vytvorilo deň, na ktorý naši „veľkáči“ len tak nezabudnú.

Podakovanie patrí aj dievčatám z Alternatívy.

Mgr. Iveta Setváková, OUI Valaská

Spoločný guláš

Každý človek vníma plynutie času. To, ako rýchlo plynie, môže byť ovplyvnené rôznymi faktormi. Vekom, kde sa práve nachádzame, udalosťami, ktoré práve prežívame. Aj deti vnímajú

čas. Najšťastnejšie sú určite, keď ho môžu prežívať spolu s rodičmi. Po tomto zamyslení vznikol nápad a „V utorok je spoločný guláš s rodičmi. Príďte, tešíme sa na vás!“ Tento oznam písali pani učiteľky do žiackych knižiek deťom praktickej školy. Ešte trochu príprav, nákupy, dobrá nálada a mohli sme začať.

Keďže bolo nahlásené veľmi teplé počasie, rozmýšľali sme, kde ten guláš spravíme. Niet lepšieho miesta ako ujo v Eňov ranč. Povedali sme si a ujo Eňo nás ako vždy neodmietol.

Všetky šikovné ruky sa zapojili do príprav. Deti čistili zeleninu, zemiaky, ocokovia urobili oheň a mohli sa začať variť. To bola mňamka!

Guláš bol skvelý, zjedli sme všetko, čo sme uvarili. K tomu dobré koláčiky od šikovných mamičiek, syrové výrobky, ovocie. A bruška boli také plné, že sme sa nevládali ani hýbať. Pekné utorkové dopoludnie sme si spestrili spevom a hudbou. Vedenie školy ďakuje Eňovi, všetkým rodičom a pani učiteľkám, ktoré pomohli pri organizovaní tejto príjemnej akcie.

Mgr. Iveta Setváková, OUI Valaská

KURZ NA OCHRANU ČLOVEKA A PRÍRODY

Súčasťou povinnej edukácie žiakov je aj výchova na ochranu človeka a prírody, ktorá sa uskutočňuje uplatňovaním učiva vo vybraných predmetoch, jeho integrovaním a rozširovaním v tematických dňoch, účelových cvičeniach a kurzoch.

Aj v tomto školskom roku sa naši tretiaci pred záverečnými skúškami zúčastnili kurzu na ochranu človeka a prírody. Chata Drotár bola miestom, kde sa tri dni snažili pripraviť na to, aby ich neprekvapila žiadna mimoriadna udalosť.

V nadväznosti na získané vedomosti a zručnosti v tejto oblasti KURZ NA OCHRANU ČLOVEKA A PRÍRODY poskytol žiakom potrebné teoretické a praktické poznatky na zvládnutie situácií, ktoré môžu nastať vznikom nepredvídaných skutočností a ktoré ohrozujú človeka a okolité prostredie. Integruje vedomosti a zručnosti žiakov získané v povinných vyučovacích predmetoch, rozširuje, upevňuje a overuje ich získané znalosti.

Mgr. Iveta Setváková, OUI Valaská

Talentovaní biológovia úspešní na súťažiach

Naša škola sa zapojila do 53. ročníka biologickej olympiády v kategórii mladších žiakov (5.-7. ročník), ale aj v kategórii starších žiakov (8. a 9. ročník). Ako sa nám darilo, si môžete prečítať.

Kategória C teoreticko-praktická časť:

12. 2. 2019 - 12 súťažiacich zo 7 škôl okresu Brezno. **Tajana Kolajová** vyhrala **1. miesto** /81,5 z 90 bodov/, na **2. mieste** skončil **Filip Kováčik** /75,5 z 90 bodov/. Obaja naši žiaci postúpili na krajské kolo.

20.3. 2019 - 22 súťažiacich z 18 škôl v kraji

Banská Bystrica. **Filip Kováčik** skončil na **3. mieste** /77 z 90 bodov/. Na víťaza z Novej Bane strácal 1,5 bodu. Tajana Kolajová skončila na **8. mieste** /71,5 z 90 bodov/.

Kategória C projektová časť:

12. 2. 2019 - 3 súťažiaci z 2 škôl okresu Brezno. **Radoslava Rafajová** vyhrala **1. miesto** /53 zo 60 bodov/. Postúpila na krajské kolo do Banskej Bystrice.

20.3. 2019 - 12 súťažiacich z 11 škôl kraja. **Radoslava Rafajová** skončila na **5. mieste** /48 zo 60 bodov/.

Kategória D teoreticko-praktická časť:

25. 4. 2019 - 12 súťažiacich zo 6 škôl okresu Brezno. **Ján Sebastián Vilhan** vyhral **1. miesto** /62 zo 75 bodov/, na **6. mieste** skončil **Samuel Nitka** /51,5 zo 75 bodov/.

Kategória D projektová časť:

25. 4. 2019 - 2 súťažiaci z jednej školy okresu Brezno. **Filip Bella** vyhrala **1. miesto** /60 zo 60 bodov/, na **2. mieste** skončil **Alex Predajniansky** /55 zo 60 bodov/.

Na teoreticko-praktickú časť pripravoval našich žiakov PaedDr. Matúš Magera, na pro-

jektovú časť pripravovala našich žiakov Ing. Zuzana Slezáková. Touto formou sa chcem veľmi pekne poďakovať našim talentovaným žiakom, ktorí reprezentovali nielen seba, ale aj našu školu. Veľmi nás teší, že sme získali vo všetkých súťažných kategóriách 1. miesta.

PaedDr. Matúš Magera
ZŠ J. Simana Valaská

Tretiacky projekt v knižnici

Žiaci tretieho ročníka boli v knižnici A. A. Baníka už neraz. Dokonca sme sa na vlastivede dozvedeli, kto bol pán A.A. Baník. Niektorí žiaci z našej triedy knižnicu pravidelne navštevujú a čítajú z nej knihy. S triedou sme ju navštívili napríklad aj v septembri, kedy sme si tu čítali veľmi zaujímavú rozprávku od M. Macoureka z knihy Mach a Šebestová. Už vtedy sme sa rozhodli, že do knižnice by sme mohli ísť nielen na čítanie, ale by sme ju mohli využiť aj na inom predmete. A tak sa aj stalo. A poviem vám, bol to skvelý nápad a super čas, ktorý sme tam zažili. Prišli sme si sem napísať projekt o cicavcoch na prírodovedu. Žiakov knihy tak zaujali (mali ich vopred pripravené), že prvých 15 minút si knihy len prezerali, a bola to nesmierna radosť ich pozorovať a počúvať, ako sa tešili a nadšene si ukazovali obrázky a komunikovali o nich medzi sebou. Potom sme sa pustili do práce. Rozdelili sme sa do dvojíc a každá dvojica si vybrala zo svojej vybranej knihy cicavca, o ktorom vypísala základné informácie, a ďalej vypísali zaujímavosti, ktoré v knihe našli a oslovili ich. Práca s knihou, získavanie nových informácií, čítanie s porozumením, orientácia v texte, upevňovanie vzťahu ku knihe a čítaniu, kooperácia vo dvojici, rozvoj komunikačných zručností a mnoho ďalších úžasných oblastí sa dá v knižnici rozvíjať. Žiakom sa veľmi páčilo aj prostredie, nakoľko si prešli knižnicu a zistili, že knihy v nej musia byť usporiadané podľa určitých pravidiel, aby sme si našli rýchlejšie, čo hľadáme. Pre nás, čo už sme v knižnici neraz boli, je to samozrejmé. V dnešnej dobe, keď si informácie vieme nájsť už na internete z pohodlia domova, sa často vzdalujeme od kníh a tých úžasných zážitkov,

ktoré s nimi môžeme zažiť. Preto som nadšená a šťastná, že knižnicu vo Valaskej máme a môžeme ju aj takto využívať.

A čo na to žiaci?

Terka C.: Knižnica je super, lebo si tu môžeme požičať hocijaké knihy. Chcela by som sa tam vrátiť, pretože si chcem stade požičať jednu dobrú knihu o zvieratách.

Danielka P.: Mne sa páčilo, že sme sa s Terezkou dozvedeli o vlkovi šakalovi. Chcela by som tam ísť zase. Je tam dobre, keď tam píšeme.

Dorotka H.: Mne sa páčilo to, že v knižnici boli knihy pekne poukladané. Určite sa tam vrátim, pretože si tam môžem čítať knihy v takom krásnom prostredí. A dúfam, že sa tam ešte pôjdeme pozrieť a učiť.

Miško M.: mne sa páčili niektoré staré knihy. Páči sa mi aj miesto na čítanie. Lukáš T. : Najviac sa mi páčilo, aké tam majú knihy, napr. Zelené jelene, Spiderman z 90. rokov a mnoho ďalších.

Matej Š.: Veľmi ma zaujal pes čau-čau, napísal som o ňom aj do projektu. A najradšej by som si ešte prečítal aj o iných psoch.

Maroš B.: Vrátil by som sa tam ešte, lebo by som si stade požičal knihy. Podľa mňa je najlepšia. Nájdem tam všetko.

Samko S.: Naša knižnica je super. Je tam veľa kníh pre žiakov, dospelých, o vesmíre, a tak ďalej.

Marek S.: Najviac sa mi páčilo to množstvo kníh a samozrejme aj projekt. Tereza K.: Do knižnice by som sa vrátila preto, lebo sú tam zaujímavé knihy, napr. o zvieratách, rozprávky, romány, pre dospelých... Knižnica je pomenovaná po slávnom archívárovi A.A. Baníkovi.

Simonka F.: Robili sme projekt o zajacoch s Dorotkou.

Mgr. Ivka Slašťanová

Výlet detí zo ŠKD vláčikom do Tisovca

Dňa 8.5. 2019 sme sa vybrali s deťmi na výlet vláčikom do Tisovca. Cesta sa im veľmi páčila, boli nadšené z mostov a tunela. V Tisovci sme navštívili park Mestských lesov, kde sa deti dostatočne vyšantili na hojdačkách a preliezkach. Potom nás celým parkom previedol riaditeľ Mestských lesov Ing. Karol Kubíni. Porozprával nám o prírode,

živočíchoch v lokalite Muránskej planiny a veľmi rád odpovedal aj na zvedavé otázky detí. Výlet sme ukončili návštevou pizzerie, kde sa deti občerstvili a vybrali sme sa na cestu domov. Deťom sa výlet páčil, domov sa vrátili plní nových zážitkov.

Bc. Martina Brveníková,
vychovávateľka v ŠKD

Fazda veteránov

Približne tridsať nablýskaných veteránov sa v sobotu 25.5.2019 prehnalo slovenskou Route 66, ktorá vedie cez tie najkrajšie miesta našej krajiny, a to vrátane našej obce Valaská.

Dnes je dokonca táto, už známa cesta, Slovakia route 66 súčasťou európskeho projektu usilujúceho o vytvorenie Európskej Route 66, a to prepojením Baltského a Jadranského mora. Okrem toho taktiež spája aj mnoho motoristov, ktorí sa po nej vydávajú za cieľom spoznávať krásy Slovenska v spojení so svojou vášňou v motorkách či automobiloch. Trasa 270 km dlhá vedie naprieč Slovenskom od Šiah až po Tat-

kých áut sprevádzalo nespočetné množstvo Valaštanov a občanov susedných dedín, ktorí sa prišli pozrieť na históriu dýchajúcu atmosféru. Popri tematickej hudbe, o ktorú sa postaral Tanečný orchester Valaská, si mohli všetci vychutnať pohľad na mimoriadne zaujímavé kúsky, ktorými sa zberatelia hrdó pochváľili.

Deti so záujmom pozerali na autá, ktoré nikdy predtým nevideli, pričom staršie generácie nostalgicky spomínali. Mnoho z vystavených kúskov stretávali v mladosti na cestách alebo dokonca také vlastnili. Na chuť si mohol prísť naozaj každý. Naše námestie totiž zaplnili ve-

ranskú Javorinu. Jej časť sme mali možnosť prejsť s početnou skupinou vášnivých zberateľov historických vozidiel v rámci 1. ročníka jazdy veteránov, organizovanou klubom zberateľov historických vozidiel Zvolen v spolupráci s Autoservisom Krbyľa a Slovenskou asociáciou Route 66, pod vedením prezidenta asociácie Juraja Smrečana.

Jazdu veteránov sme zahájili vo Zvolene, kde všetci účastníci predviedli svoje vozidlá, v ktorých sa následne vydali na cestu naprieč Slovenskom. Počas jazdy sme sa stretávali s obdivovateľmi, ktorí na nás trúbili, blikali alebo usmievavo mávali. Takýchto priaznivcov, a že ich nebolo málo, sme mali česť stretnúť aj v mestách a obciach, ktoré sme cestou navštívili. Zo Sliača, cez Predajnú a Lopej sme sa za slnečného počasia, ktoré nás celý deň sprevádzalo, presunuli do našej obce Valaská.

Príchod niekoľko sto metrov dlhej kolóny rôzne starých historic-

terány počínajúc rokom výroby 1956, ktoré mnohí z nás videli už len v televízii, cez veteránov zo šesťdesiatych, sedemdesiatych či osemdesiatych rokov. Veľkou pýchou námestia bola historická hasička Škoda 706 RTO z 1967, ktorú vystavil DHZ Valaská. Ako účastníci jazdy s nami prešli takmer celú trasu a doplnili sprievod áut o veľmi významný kus automobilovej a hasičskej histórie. Valaská sa ale ani zďaleka nehrdila len týmto veteránom. O pozornosť sa postarala reprezentantka našej obce v pretekoch do vrchu, Gabriela Andrišková, ktorá predstavila svoje pretekárske auto ŠKODA 130 RS, otcove rally auto ŠKODA 130 LR, a tiež zberateľský kúsok, na ktorom absolvovala trasu, a to ŠKODA 1000 MB. Najstarším automobilom z roku 1956 sa mohol pochváliť Jozef Krbyľa, ktorý prišiel aj s manželkou v honosnom Citroëne C11. Valaská sa v sobotu hrdila nielen pretekárskymi autami, hasičkou a najstarším autom, ale aj ďalšími model-

mi, ktoré zo svojich garáží vytiahli tiež naši Valaštania. Okrem Autoservisov Krbyľa, ktorý predviedol VW Beetle, Fiat 600, Citroën DS, Citroën CX alebo MG Rover MGF, sa na tejto veľkej zbierke podieľal svojou účasťou aj Róbert Belák so svojou Škodou 105L v prevedení repliky škoda 130LA rally a tiež Miroslav Auxt z Hronca so svojím skvostným kabrioletom Škodou Felíciou.

Všetky tieto nádherné vozidlá vrátili niektorých aspoň na minútu späť v čase, pričom si mohli zaspomínať na dobu, kedy mali toľko rokov, čo ja dnes. Nostalgiu a spomienky na dávne časy umocnili tiež dobové kostýmy účastníkov. Tí si obliekli módné trendy, ktoré sa nosili v rokoch, kedy sa jazdilo práve v ich, teraz už veteráne.

Starodávne vozidlá nepripomenuli len starším generáciám ich mladosť, ale taktiež mladším ročníkom vniesli trochu histórie do života. Nielen kultúrne pamiatky, mestá či umelecké diela dýchajú históriou, ale taktiež motoristický svet, ktorý sa vyvíja už od roku 1885. Automobily sú súčasťou nášho života už vyše 130 rokov a každý jeden veterán, ktorý na krátku chvíľu skrášľil našu

Valaskú, je zlomkom významnej histórie. Každý jeden veterán prešiel rukami našich predkov a odniesol si časť ich života, ktorú s nimi prežil. Dnes tieto veterány so svojou minulosťou tešia svojich majiteľov, ktorí im venujú všetok svoj voľný čas. Množstvo času stráveného renováciou a údržbou starých áut, je odmenené výnimočnosťou, ktorú jazdci v takýchto autách na cestách zažívajú.

Som si istá, že môžem za všetkých účastníkov tvrdiť, že nás teší, keď sa môžeme o tieto fenomenálne autá podeliť aj s ostatnými prívržencami a obdivovateľmi historických vozidiel, akí nás čakali práve vo Valaskej, a to v neuveriteľne veľkom počte a neopísateľnom duchu.

Týmto sa chcem poďakovať celému obecnému úradu a zvlášť páňovi starostovi za srdečné privítanie, organizáciu celého sobotného programu a výbornú atmosféru, za čo samozrejme ďakujeme všetkým zúčastneným, ktorí na námestie prišli a podporili túto jedinečnú a obohacujúcu akciu. Budeme sa tešiť na ďalšie stretnutie o rok.

Eva Krbyľová,
„účastníčka zájazdu“

TALENT ŠKD

V jedálni Základnej školy Jaroslava Simana vo Valaskej sa konala súťaž detí ŠKD v umeleckom prednese, ktorú zorganizovali ich pani vychovávateľky. Ocenili sme odvahu 22 detí, ktoré svoj talent v speve populárnej aj ľudovej piesne, v tanci, recitácii, hre na hudobný nástroj dokazovali pred porotou, ktorej členmi boli Bc. Katarína Čižmárová, DiS.art, učiteľka akordeónu ZUŠ a Martin Vetrák DiS.art, učiteľ spevu ZUŠ, finalista súťaže Československo má talent. Pre deti bol veľkým prekvapením. Celú súťaž moderovali žiaci školy Vladimíra Brveniková a Radoslav Bruchala. Kým sa porota radila, čas nám spevom vyplnila žiačka našej školy Vladimíra Brveniková a aj spoločne s Martinom Vetrákom si zaspievali duet Zvonky štěstí. Najkrajším zážitkom pre deti a ich rodičov bolo jeho vystúpenie, ako aj autogramiáda. Všetky deti boli ocenené zlatým, strieborným alebo bronzovým pásmom. Nielen deti, ale aj ich rodičia odchádzali z podujatia v dobrej nálade, spokojní, nadšení, plní emócií a zážitkov. Vzhľadom na úspech, plánujeme podobnú súťaž zorganizovať aj v budúcnosti.

Bc. Martina Brveniková

Súťaž sa nebojíme

V priebehu celého školského roka sa uskutočnilo viacero súťaží, do ktorých sa zapojili žiaci našej školy. Ešte v septembri sa 23 žiakov prvého stupňa prihlásilo do matematickej korešpondenčnej súťaže Maksík. Riešili 5 kôl úloh. Pre žiakov druhého stupňa je obdobná súťaž s názvom Maks, do ktorej sa v tomto školskom roku zapojil len 1 žiak, Samuel Baran zo 6.A. Koncom novembra prebehla súťaž Všetkovedko pre žiakov 2.- 4. ročníka a súťaž Expert pre žiakov 5.- 9.ročníka. Do oboch súťaží sa zapojilo 25 žiakov. Najvšetkovedkom sa stal J. Melicherčík z 3.A a najlepšie výsledky v súťaži expert dosiahla K. Nováková zo 6.B. V decembri prebehlo školské kolo pytagoriády. Úspešní riešitelia M. Šteller, M. Badinka, S. Nitka, J. Lenártová, L. Gonosová, E. Melicherčík, J. Bíreš reprezentovali školu na okresnom kole v Brezne. S úlohami si najlepšie poradili E. Melicherčík a J. Lenártová, ktoré boli úspešnými riešiteľkami a obsadili 5. miesto. Školským kolom začala aj súťaž matematická olympiáda, ktorej sa v tomto školskom roku zúčastnilo 18 žiakov. Do okresného kola postúpili žiaci M. Havaš, M. Sepeši, M. Badinka, A. Švec z 5. ročníka, S. Nitka, S. Gáborčíková, S. Perichtová zo 6. ročníka, E. Melicherčík, L. Gonosová zo 7. ročníka, D. Slivková, E. Janeková, L. Havaš zo 8. ročníka a R. Rafajová a D. Auxtová zo 9.ročníka. Najlepšie výsledky dosiahli S. Gáborčíková - 4. miesto, E. Melicherčík 2.miesto a R. Rafajová 3. miesto. R. Rafajová postúpila aj na krajské kolo súťaže. V mesiaci marec sa uskutočnila medzinárodná súťaž Matematický klokan, ktorej sa zúčastnilo 38 žiakov prvého stupňa a 22 žiakov druhého stupňa. Najlepšie výsledky na prvom stupni dosiahla M. Gonosová z 3. ročníka a na druhom stupni J. Bíreš zo 7. ročníka.

Na štartovné v niektorých súťažiach nám finančne prispel Obecný úrad vo Valaskej, za čo ďakujeme.

Všetkým súťažiacim ďakujem za reprezentáciu školy a prajem im úspechy aj v budúcom školskom roku.

Koordinátorka súťaží M. Rafajová

Čo rozprávali pamätníci

O RODE TRANGOŠOVCOV

(pokračovanie)

Keď umrel *armalista*, urodzený pán Daniel Trangoš, vtedajší kňaz zapísal do kroniky: Umrela ozdoba valašianskej farnosti.

Aj keď si Valaštania vážili pána Daniela Trangoša, ako poddaní nemali radi ani *armalistov*, ani *šoltýsov*, dedičných richtárov, lebo neprispievali na obecné farchy.

Preto sa rozhodli *vysporiadať* obecný majetok a napísali list vrchnosti, že žiadajú navrátenie plácu uprostred dediny, ktorý bol kedysi určený sedliakom a obci, tiež vrátenie bývalej obcej šmykne, kde Trangošovci prevádzali „pivovarenie“.

Prepis listu podľa originálu, kde vidíme, akými zmenami prešla reč za takmer 300 rokov:

Mi Richtár a celá Obec Walastanska, woznawame pod najšim dobrim swedomim, ano kdibi i potreba bilo, pod prisahu najsich starich lidi niže podepsanich hotovi sme dosvečit, že plac na prosredku Dedini ležici neni z Ureku Trangossowského ale z Ureku Sedlackeho a obecného, na kterem placi bivala od dawna Šmitna Dedinska, zatim pak kdíž se ginde Šmitna prestawila, dowolila bila poctiva Obec Panu Trangossowi piwowar postawiti, kdí geho Milost Pan Trangoss meli w Arende Piwowarení, ale takim spůsobem, abí ten placz sebe Pan Trangoss nepríwlasnowal, ani geho potomci, kdížbi Arendu piwowarení nedrželi a piwowar bi spustatel a od nich bil rozbureni, gako se i stalo, tehdi abí ten placz žebi bil nawraceni...

Takto sa Valaštania bránili, aby im z obecného majetku neubudlo.

Na pohľadnici z roku 1905 (uverejnená v minulom čísle hlásnika) vidieť, že dom Trangošovcov bol postavený až do cesty, čo obec nezabudla v liste vrchnosti pripomenúť:

Žebi potomci Pana Trangossa zatím wice Urekuw Dedinskich pod sebe nepritahli, gako guss i stawani swoje wen s placu swego, na plac sedlacki rozšírili...

Datum in Walaska in Domo Judicis Anno 1723 die 6 julii Richtar Martin Babicz, a wssecka obec Walastanska,

Títo pak su swedkowe: Janoss Hawiar, Janko Haurik, Gyuro Oravec, Janoss Kudelka, Martin Csepik, Martin Mancsik.

(Spomínaný dom začiatkom 20. storočia odkúpil môj

prastarý otec Martin Bánik *Krivý* a na jeho mieste postavil nový, tehlový dom. Aj keď už vo dvore v tej dobe nebýval ani jeden Trangoš, pribudlo rodine Bánikovej prímenie *od Trangošov.*)

Rozprávka o rodine Trangošovej

V rokoch 1986-87 navštevoval obyvateľov starej Valaskej PhDr. Gejza Horák, CSc., z dôvodu priameho výskumu nárečia. Reč vybratých rozprávačov, informátorov zaznamenal vo fonetickom prepise. Okrem iného písomného materiálu sa zachovali vo valašianskom nárečí príbehy zo života dedinských ľudí, ich zvyky, obyčaje a tiež rozprávky. Túto, o rodine Trangošovej, prerozprával pán Martin Kučera. Počul ju od svojho otca.

„V stodole sa hrali chlapi a z prítmnia bolo počuť hlas: Gdo na štiroch čiernich kohútoch bude orať, voľačo viorie. Naozaj u Trangošov mali štiroch čiernich kohútov. Vinco Trangoš, Vincko, ako chlapec vraj urobiu drevenie jarma, drevení plúžik, zapriahou štiroch kohútou a viorau poklad. Ale každí poklad má dáku kľadbu. Tak aj tento a tá kľadba bola v tom, že kto poklad vykope, musí každí rok staväť. A naozaj, Trangošovci každí rok voľačo staväli. Ľudia si mysleli, že si plnia povinnosti kľadby.

Trangošovci na vtedajší čas neboli ako ostatní, boli usilovnejší, zlepšovali si svoje ubitovania. Hľadeli si svojho a v tom bol celý zázrak. Do Vinckou sa tam volalo.“

Pár viet o PhDr. Gejzovi Horákovi, CSc.

Narodil sa pred sto rokmi, 25. februára 1919 v Haliči pri Lučenci. Zomrel 28. augusta 2003 v Bratislave. Bol to významný jazykovedec, pedagóg a publicista. Pracoval v jazykovednom ústave Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave. Gramatika a výskum ľudovej reči, to je len časť z jeho vedeckých záujmov. Jeho meno bolo niekoľko desaťročí známe nielen odborníkom, ale aj poslucháčom rozhlasu, či čitateľom rôznych periodík. Jazykové poradne a upozorňovania na chyby by sa dnes zišli nejednému hlásateľovi, moderátorovi a všetkým, ktorí sa prezentujú v médiách nesprávnou gramatikou a výslovnosťou. (Takých, čo v dvoch vetách použijú slovo „strašne“ alebo „vlastne“ päťkrát, by upozornil, aby sa toho vystríhali. Zle sa to počúva.)

Dôležitý pre Valaštanov bol vzťah Gejzu Horáka k našej obci a jednoduchým dedinským ľuďom, s ktorými pracoval na výskume nárečia. Z tých starších to boli: Ján Bánik *Kanko*, Jozefína Bániková *Hungárová*, Michal Havrila *Kružinove*, Karolína Havrilová od *Kušnierov*, Alžbeta Kaliská rod. Longauerová, Martin Kučera, Emília Mojžišová *Kochanove*, Ján Molčan *Šmalcik*, Rozália Šuhajdová od *Marcikov*, Emília Zelenčíková, rod. Simanová.

Niektoré ukážky vo valašianskom nárečí boli uverejnené v Monografii obce Valaská.

Ako si na Gejzu Horáka spomína

Ján Bánik Kanko, mladší

Nášho otca navštevoval pán Gejza Horák. Prichádzal v dlhom kabáte, na hlave nosil klobúk. Keď ohlásil svoj príchod, mama navarila valašianske krumpľe s kapustou a klobásou. To mu chutilo. Ženy napiekli koláčov, hosťa si u nás patrične uctili. S otcom sa skamarátil. Písal si listy. Posledný napísal pán Horák ako 80 ročný a stálo v ňom: „Keď pôjdem okolo, ohlásim sa, ved' na Valaskú sa nedá zabudnúť.“

Zapísala Mária Luptáková

Nová rubrika, do ktorej môžu prispieť tí, ktorým záleží na zdravej, čistej a krásnej prírode. Čo k nej patrí? Vrchy, doliny, lesy, lúky, potoky, rieky, jazerá a všetko, čo tam má svoj domov – stromy, kvety, cicavce, vtáky, hmyz, plazy, ryby... Jednoducho všetko živé, krásne, užitočné, prirodzené a na človeku pôvodné a z veľkej časti ešte aj teraz úplne nezávislé, ale vo svojej podstate aj to, čo si už skrotil, „podmanil“ a privlastnil.

Jedna milovníčka prírody a života v nej, pod vplyvom pozorovania konania ľudí a ich snahy pomôcť nasýtiť vodné vtáctvo, pokladala za dobrú vec, ponúknuť niekoľko informácií o jeho prikrmovaní.

Mikroténové vrečko s chlebom či rožkami je často typickou súčasťou rodných vychádzok k vode, kde sa deti tešia pohľadom na vďaka labute, kačky a ďalšie vodné vtáctvo zokrajúce všetko, čo im hodia. V skutočnosti by sme im však práve toto dávať vôbec nemali!

Za krásnu a zdravú prírodu

Labute ani kačice nemajú trávici trakt prispôbený na takúto potravu a zbytočne im môžeme spôsobiť zažívacie problémy, či dokonca privodiť smrť. Pečivo neobsahuje potrebné živiny. Okrem toho chlieb a pečivo znečisťujú vodu, na povrchu ktorej sa vytvárajú škodlivé riasy. Tie majú za následok úhyn rýb, zápach šíriaci sa z vody a v konečnom dôsledku vlastne narušenie celého ekosystému. Čím teda labute a kačky prikrmovať? Vhodný je vtáčí zob, obilie, obilné vložky, kukurica, hrášok, varená ryža či nasekaný šalát. Sú známe mnohé prípady, že po prikrmovaní hniezdiacich labutí, počas

výchovy mláďat pečivom došlo postupne k ochoreniu a úhynu viacerých mláďat.

Situáciu by pomohla riešiť informačná tabuľka umiestnená pri vodnej ploche, kde ľudia chodia kŕmiť vodné vtáctvo. Na nej by bola informácia o tom, čím možno labute, kačky a iné vtáctvo prikrmovať. To by mohlo byť dobrou voľbou a úlohou obecného úradu s komisiou na ochranu životného prostredia, ktorý by vyčlenil peniaze na informačnú tabuľku a prípadne aj na krmivo a človeka, ktorý by sa o vodné vtáctvo staral. Mám na mysli jazierko s labuťami v materskej časti obce.

Myslím si, že je to dobrý postreh a nápad. Bol by to tiež od nás dospelých jeden z dobrých príkladov pre naše deti, mládež, ako pomáhať prírode a starať sa o ňu, a ako si chrániť krásne lokality v katastri obce, v ktorých sa dá tak príjemne a zdravo relaxovať a tešiť sa z krásy v každom ročnom období.

M. Pacerová na podnet našej občianky a milovníčky prírody

Hrôzy vojny už nechceme zažiť

Bola streda 8. mája. Bolo daždivo, pršalo. V deň výročia konca druhej svetovej vojny je naším zvykom v organizácii SZPB uctiť si pamiatku obetí vojny zapálením sviečok v cintoríne pri pomníku padlých.

Pre nepriaznivé počasie sme sa rozhodli zaspomínať si na obeť vojny vo svojich domovoch zapálením sviečok. V pohodlí domova, v teple som spomínala na svojich rodičov, ktorí útrapy vojny zažili vo svojom živote.

Moje detstvo som prežila v Podbrezovej. Ako malé deti sme sa hrávali v zákopoch po nemeckých vojakoch. Ťažko sa nám chápalo, ako mohli ľudia strieľať po sebe a prečo.

Až po rozhovoroch s rodičmi som postupne začala vnímať hrôzy, ktoré prežívali, ale ako dieťa som si to nevedomovala, že môžem byť šťastná, že všetky tieto hrôzy ma obišli. To prišlo až neskôr, keď sme sa o vojne začali učiť v škole, pri besedách s priateľmi účastníkmi bojov, v rozhovoroch o fašistickom Nemecku.

Čím som staršia, tým sa viac zamýšľam nad nevávisťou, zlobou, zlom, ktoré je ešte stále v hlavách niektorých ľudí. Niekomu je ťažko vžiť sa do útrap vtedy žijúcich ľudí, ktorých je už málo. Ale je veľa kníh, dokumentov, fotografií, z ktorých sa dajú získať informácie, len treba chcieť.

Vojnové konflikty sú aj v dnešnej dobe, našťastie nie u nás, ale aj z týchto udalostí si môžeme vytvoriť obraz o vojne.

Je na nás všetkých urobiť všetko preto, aby už k vojne nedošlo, aby sme mali bezpečný a kludný život v mieri, aby sme nemuseli ani my, ani naše deti čeliť hrôzám vojny.

Eva Faráriková

Láska

Život je jednoduchý. Pozostáva iba z dvoch vecí – pozitívnych a negatívnych. Väčšina ľudí, ktorí vedú skvelý život, si ani presne neuvedomujú, čo urobili preto, aby ho dosiahli. Ale niečo urobili. Použili silu, ktorá je pôvodcom všetkého dobrého v živote, a to je láska. Každá obeť urobená z lásky, lásku zväčšuje a čo zväčšuje lásku, zväčšuje šťastie.

Láska je najväčšou formou duchovnej sily.

Tento druh lásky, o ktorom hovorili a hovoria najväčší myslitelia a spasitelia sveta, je celkom odlišný od toho, čo si pod pojmom láska predstavuje väčšina ľudí. Je to omnoho viac, pretože láska nie je len pocit, láska je pozitívna sila.

Láska je pozitívna sila vesmíru. Láska je príčinou všetkého pozitívneho a dobrého. Sila lásky je pre nás neviditeľná, ale jej pôsobenie je v skutočnosti oveľa väčšie než pôsobenie akejkoľvek prírodnej sily. Bez lásky by nebolo života. Sila priťažlivosti vychádza zo sily lásky. Láska je sila, ktorú keď vysielame, zákonom priťažlivosti sa nám vráti vo väčšej sile. Ľudia si myli dva pojmy, láska a milujem. Láska nemusí byť samozrejme len láska k žene, mužovi, ale aj k remeslu, k Bohu, vlasti, prírode a pod. Avšak veľa ľudí žije v nepravnej láske, ktorá im naháňa strach zo straty lásky. Keď poviem niekomu milujem ťa, bez teba nemôžem žiť alebo milujem ťa nadovšetko na svete, neviem, čo sa so mnou stane, ak ťa stratím. Z uvedeného vidíme, že keď niečo milujeme silne, stávame sa toho otrokom a naše sebecké ego vyžaduje, aby sme sa stále viac pripúťali k tej osobe, ktorú milujeme. Vysávame z tej osoby energiu, aby nás milovala tiež. A dostaneme sa do kruhu, kde platí len, musíš ma milovať aj ty. A tu je práve rozdiel, zamilovať sa je začiatok sebeckej lásky, ale skutočne milovať je zbaviť sa svojho egoistického privlastňovania, a to veľa z nás nechápe. Preto hovorte radšej MÁM ŤA RÁD ! Pretože RÁD môžeme povedať, je od slova RADOSŤ, čiže, keď som s tebou, myslím na teba, tak mám radosť – radosť zo života . A pritom láska „vysiela“ energiu pokoja, sily, pozitívnych vibrácií. Čiže, kto dáva lásku, lásku aj dostane. Aj tu platí zákon akcie a reakcie. Mať niekoho rád z nejakého dôvodu, to nie je láska, ale zisťnosť. Pravá láska nepotrebuje dôvod.

Láska nie je niečo, čo robíte, je to, akí ste. Každá obeť urobená z lásky, lásku zväčšuje, a to, čo zväčšuje lásku, zväčšuje aj šťastie.

Nie je nič múdrejšieho, harmonickejšieho a prívetivejšieho ako Duch lásky.

**ROVNICA MANŽELSKÉJ LÁSKY:
MANŽELSKÁ LÁSKA = POROZUMENIE + ODPÚŠTANIE**

Ing. Lucián Oravec

Rozlúčili sme sa s naším bývalým kolegom Ivanom Karakom

Uprostred chladných a upršaných májových dní nás v škole zastihla smutná správa – vo veku 71 rokov odišiel nečakane a navždy náš bývalý kolega – učiteľ Ivan Karak. Pre nás jednoducho – Ivko.

Táto správa bola o to prekvapivejšia, že v posledných týždňoch a dňoch navštevoval našu školu častejšie. Dôvodom bolo blížiac sa 50. výročie založenia školy a on chcel byť pri jeho príprave nápomocný. Z tohto dôvodu sa podujal, ako človek počítačovo zdatný, zdigitalizovať fotografie mapujúce históriu školy. Žiaľ, už to nestihne.

Ivan Karak prežil celý svoj profesijný život v školstve. V našej škole začal učiť v roku 1973, štyri roky po otvorení školy. Strávil tu neuveriteľných 37 rokov. Začínal ako učiteľ fyziky a matematiky, ktorá bola jeho srdcovou záležitosťou po celý jeho profesijný život a nezanevrel na ňu ani po skončení profesijnej kariéry. K matematike pritiahol mnoho žiakov, ktorí boli úspešní v matematických súťažiach v rámci okresu i kraja. S matematikou úzko súvisel šach, ktorému sa dlhé roky venoval vo svojom voľnom čase a k šachu priúčil i žiakov na šachovom krúžku.

V roku 1990, v čase veľkých spoločenských zmien, bol zvolený za riaditeľa školy. Bolo to neľahké obdobie, plné zmien v smerovaní

školstva a plné problémov s jeho financovaním. I napriek mnohým prekážkam sa mu podarilo splynofikovať kotoľnu a ťažké obdobie preklenúť. V roku 2001 po skončení „riaditeľovania“ sa opäť vrátil k učiteľskej práci. V tomto období si vyskúšal i pozíciu výchovného poradcu.

Bol to múdry a rozhladený človek, ktorý mal zmysel pre spravodlivosť, slušnosť, úctu k vzdelaniu. Tieto hodnoty vstúpil i žiakom. Nemal rád neporiadok vo svojom okolí

a hrubé vyjadrovanie. K týmto veciam nedokázal byť ľahostajný. Býval blízko školy, a aj keď už bol na dôchodku, všimol si tieto prejavov žiakov, upozorňoval na ne a snažil sa o ich nápravu. Záležalo mu na dobrom fungovaní školy, preto aj ako poslanec Obecného úradu vo Valaskej bol zvolený za člena Rady školy. Dva školské roky nám pomáhal i s dozorom v školskom autobuse.

Mal mnoho záujmov. Dlhé roky organizoval školské i obecné stolnotenisové turnaje. My si ho pamätáme najmä ako cyklistu, ktorý podnikal cyklistické výlety nielen so žiakmi, ale počas víkendov i s nami – s kolegami. Zostalo nám z nich veľa krásnych spomienok. Ďakujeme, Ivko, zostaneš stále s nami – nielen v našich spomienkach, ale i prostredníctvom množstva fotografií, ktoré si ako vášnivý fotograf počas pôsobenia na našej škole urobil.

Mgr. Eva Hanková

Niekoľko slov nebolo povedaných

Tak by sa dalo povedať na rozlúčku s priateľom, bývalým poslaneckým kolegom, pánom Ivanom Karakom. Odišiel náhle od nás, ani slovom sa nerozlúčil. Dá sa povedať, život ide ďalej. Áno, je to tak. Môžem hovoriť len za seba, ale nedá mi, aby som sa nevyjadriala k nemu ako človeku, ktorého som poznala veľa rokov.

Spolupracovali sme, on ako riaditeľ školy a ja ako predsedníčka ZRPS na základnej škole. Potom sme spolupracovali ako poslancí kolegovia niekoľko rokov. Poznala som ho ako človeka, ktorý vedel povedať pravdu priamo z očí do očí. Túto jeho vlastnosť som si veľmi cenila. Vzájomne sme si mali vždy čo povedať hlavne z oblasti fungovania a problémov v obci. Mrzelo ho, že v obci sa nepracovalo vždy tak, ako by sa malo. Potom aj jeho poslancská práca nevykazovala také výsledky, ako chcel. Angažoval sa v oblasti športu – viedol a organizoval veľkonočné stolnotenisové turnaje veľa rokov. Stolní tenisti dosahovali veľmi dobré výsledky. Dúfam, že v jeho práci budú pokračovať.

A čo povedať na záver? Česť Tvojej pamiatke, Ivan, a ďakujem Ti za odvedenú spoluprácu hlavne v prospech našej obce. Na dobrých ľuďoch nezabudnem, hoci ich nebudem stretávať a odišli navždy.

Blažena Pastírová

Báseň na rozlúčku

Nečakane pretrhnutá niť života.
Je ťažké to pochopiť, ešte ťažšie tomu uveriť.
Prejdu nekonečné dni a týždne,
kým človeku postupne dôjde,
že ťa nebudeme vídať tam, kde sme ťa vídali.
Vo chvíľe všednej aj tie sviatočné,
vrúcna spomienka v pamäti prebleskne,
slza vďačnosti v oku sa zaleskne,
že si tu s nami bol.

Áno, Ivan!

Tvoj nečakaný odchod mnohých prekvapil.
Počas náhodných rozhovorov s Tebou som mala dojem,

že máš ešte veľa plánov pred sebou.
Napríklad pomôcť pri výročí našej ZŠ,
kde si bol prvým porevolučným riaditeľom.
Keď som videla Tvoju telesnú schránku

v dome smútku na katafalku,
pripadal si mi, akoby si spal,
s jemným úsmevom na tvári.
Aj takto si Ťa zapamätám.

Česť Tvojej pamiatke!

M. Pacerová

Prof MUDr. Ladislav Šimun, CSc.

V minulom čísle Valaštianskeho hlásnika sme občanov informovali, že súčasťou osláv 550. výročia prvej písomnej zmienky bude oceňovanie významných osobností obce Valaská. Nesmie sme zabúdať na vzácných ľudí, treba ich pripomínať aj mladším generáciám, aby sme všetci boli hrdí na svojich rodákov, ktorí „vyčnievali“ z radu, boli niečím výnimoční.

Prvou osobnosťou, ktorú ste nahlásili na ocenenie je Prof. MUDr. Ladislav Šimun, CSc. Aby sme život a prácu pána Šimuna lepšie spoznali, uverejňujeme rozprávanie jeho netere, pani Edity Liptákovéj.

Skapel, štetec a ľudskosť

Rozmýšľam, čo viac vystihuje človeka, o ktorom vám chcem rozprávať. Vlastne ani neviem nájsť výstižnejšie slovo ako ľudskosť.

Chcem rozprávať o človeku, s ktorým som mala česť prežiť veľa vzácných chvíľ v rodinnom kruhu. Tým človekom je môj ujo, Prof. MUDr. Ladislav Šimun, CSc., plastický chirurg, maliar, spisovateľ, manžel, otec, starý otec, blízky priateľ.

Muž, ktorý ako mladý medic v poslednom ročníku štúdia na lekárskej fakulte zažil bombardovanie Bratislavy, keď na klinike vtedy ošetrili okolo 150 ranených. Muž, ktorý po vyhlásení Povstania odišiel do podbrezovskej nemocnice k zraneným partizánom. Chirurg, ktorý získal mimoriadnu pozornosť a uznanie odborníkov celého sveta, keď knihárovi, Jánovi Zábojníkovi, ktorý si na rezačke odrezal štyri prsty, po sedemhodinovej operácii zrekonštruoval prerušené šľachy a nervy a spojil odseknuté prsty s rukou. Chcem vám porozprávať o tom, ako ho po roku 1968 odsúdili za svoj názor. O tom, ako vracal ľudí do života, dával im nádej a ľudskú dôstojnosť.

Chcem vám priblížiť jeho maliarsku a spisovateľskú tvorbu.

Svoje rozprávanie som rozložila do viacerých častí. Inak sa nedá. Toľko toho prežil, vykonal a vytvoril, že niekomu by to stačilo na niekoľko životov.

Prečítajte, prosím, tento príbeh života do konca. Bol to život výnimočného človeka, ktorý by sa v čase, keď oslávime 75 rokov od ukončenia krutej vojny, dožil 100 rokov.

Časť prvá: Horehronie, sliepka holokrkánka a Mickey Mouse Horehronie

Ladislav Šimun sa narodil 6.5. 1920 v neďalekom Piesku rodičom Emilovi a Jozefíne, rodenej Granek. Otec bol strojník zámočník, vedúci dielne a venoval sa aj gravírovaniu a amatérskej fotografii. Matka bola veľmi zručná krajčírka. Zrejme od nich získal vľahu k výtvarnému umeniu.

V rokoch 1931 až 1940 študoval na reálnom gymnáziu v Banskej Bystrici, neskôr v Banskej Štiavnici. Práve na gymnáziu v Banskej Bystrici jeho záujem o výtvarné umenie postrehol profesor Krákora. Neskôr sa zdokonaľoval v súkromnej výtvarnej škole svojho strýka Edmunda Gwerka.

Na otázku, čo bolo skôr, či láska k maľovaniu alebo záujem o medicínu, odpovedal, že to prvé a k tomu pridal príbehy z útleho detstva.

Na svoje rodné Horehronie nikdy nezabudol. Až do konca svojho mimoriadne plodného a ľudskosťou prevoňaného života sa sem rád a pravidelne vracal. Jeho vzťah k rodnému kraju vyžaruje z jeho pastelov a kresieb, ktoré od detstva kreslil.

Mickey Mouse alebo prvá vernisáž

Kreslenie ho bavilo od malička. Spomínal na to, ako boli jeho kresbami „okrášlené“ všetky dvere v dome. Z jeho rozprávania vieme, že to začalo, keď mal 5 - 6 rokov.

Prvýkrát bol s otcom v podbrezovskom kine, kde videl film Mickey Mouse. Hneď na druhý deň nakreslil

kriedou Mickey Mousa na kuchynské dvere. Bola to len detská kresba, ale už tam sa „niečo“ prejavilo, čo naďalej rozvíjal.

Sliepka holokrkánka alebo ako sa stane človek lekárom

Možno sa vám to bude zdať vymyslené, ale nie je. Svoje prvé kroky „chirurga“ opisuje v príbehu, keď bol ešte malý chlapec. Dva dni pred Veľkou nocou naša sliepka holokrkánka, dobrá nosnica uchmatla kus slaniny, o ktorý sa bili sliepky na dvore, a odbehla s ním do drevárne. Dlho sa nevracala. Našiel som ju v kúte skapínať, dusila sa. Bol to trest za pážravosť. Mama sa podujala na zákrok. Na doske na valkanie cesta otvorila sliepke nožikom gágor nad zaseknutou hrčou, vybrala kus slaniny a otvor zašila pokračujúcim stehom. Pridržiaval som pri tom hlávku holokrkánky aj cvernu. Mama šila perfektne. Sliepku sme dali do škatule na múrik pece. Tam sa zotavovala. Na druhý deň si chlipla aj trochu vodičky. A na tretí deň - bola Biela sobota, Vzkriesenie, utekal som do kuchyne, ale sliepku som v škatuli nenašiel. Už bola na dlážke a zobkala omrvinky chleba. Bol som hrdý na svoju prvú asistenciu pri úspešnej operácii. A kdesi v podvedomí sa mi natrvalo usadila túžba pomáhať trpiacim.

Časť druhá: Štetec

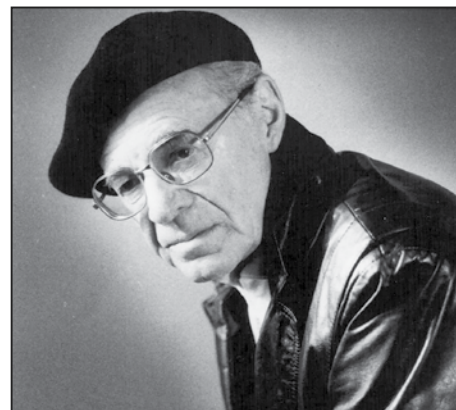
Profesor Šimun sa počas aktívneho života venoval najmä rukám. Spočiatku, ako mladý adept umenia, ich veľmi často kreslil. Vyrastal v jednoduchých pomeroch v Piesku pri Podbrezovej. Keďže mal však príbuzných v Banskej Štiavnici, dostal príležitosť ukončiť miestne gymnázium. Tým sa mu otvorila cesta k vyššiemu vzdelaniu.

Počas štúdia na strednej škole spoznal svojho strýka, akademického maliara Edmunda Gwerka, ktorý bol nadšený jeho talentom a začal ho vzdelávať v maliarskom remesle. Naplánovali si dokonca spoločnú cestu do Španielska a Talianska, kam chceli ísť maľovať. Vojnové udalosti roku 1939 však tento plán prekazili. Po maturite chcel zostať vo Francúzsku a študovať maliarstvo. Rozhodol sa pre medicínu, hneď od začiatku pre chirurgiu a neskôr plastickú chirurgiu.

Láska v výtvarnému umeniu zostala celoživotne.

Vzťah k výtvarnému umeniu sa prepletal s jeho profesionálnou kariérou. V polovici osemdesiatych rokov prednášal o anatómii na Vysokej škole múzických umení.

Jeho hlavnou inšpiráciou bola príroda, vrchársky kraj, jeho rodné Horehronie. S touto krajinou ho spájajú neviditeľné „nitky večnosti“. Rodný Piesok, Ďumbier, Hron, lesy, pasienky, polia, stromy, lúky.

Jeho osobitou láskou boli stromy. Strom, ako symbol života a umierania. „O stromoch by som mohol napísať dlhé vyznanie. Obdivujem ich, prezerám si ich listy, ktoré majú nervy, sledujem ich zafarbenie za brieždenia alebo pri západe slnka... stromy pre mňa predstavujú večný prúd počatia a zániku - symbol človeka.“ Svoju dušu umelca nezaprel v pomenovaniach svojich obrazov, ktoré podčiarkujú jeho dialóg s prírodou, s ľuďmi. Názvy svojich obrazov volil tak, aby diváka navodili na určitú myšlienku, aby sa naladili na jeho pocity. Takými sú napríklad **Plač lesa, Nepokorení, Bodliak-kráľ, Zbliženie naveky, V krajine ticha, Vrásky rodnej zeme, triptych História lásky: Túžba, Milovanie, Posledný list, Jeseň života, Posledné osvieženie, Zátisie Hrona.**

V jeho tvorbe má dôležité miesto farba. Z farebnej skladby takmer úplne vylúčil červenú, používal pokojné zelené, modré a hnedasté tóny. „Každý obraz, to sú ozveny môjho vnútra, mojich pocitov, ktoré môžem prežiť len pri svojej veľkej láske - maľovaní.“ Úprimnosť, ľudskosť a zrozumiteľnosť - to sú črty jeho tvorby. A preto je taká pochopiteľná.

Až od roku 1980, kedy mu bolo povolené vystavovať, sa prezentoval na výstavách doma aj v zahraničí. Samostatné výstavy - Bratislava 1981, 1984, 1989; Martin 1985; Banská Bystrica 1986; Trnava 1986; Piešťany 1987; Brezno 1990; Podbrezová 1991; účasť na výstavách - Praha 1988, Semmering SKS 1989, galéria európskych výtvarníkov vo Francúzsku (Moret s. Loing) 1991-1992.

Mimoriadne sa tešil na svoju výstavu v Podbrezovej. Na stretnutie s bývalými spolužiakmi a kamarátmi, rodákmi.

Pokračovanie v budúcom vydaní.

Text k foto: Ladislav Šimun (v strede) v kruhu svojich príbuzných, priateľov a spolužiakov na výstave obrazov v Podbrezovej.

SPOMIENKY

*Osud je občas veľmi krutý,
nevráti, čo raz vzal,
zostanú iba spomienky
a v srdci veľký žiaľ.*

Kto v srdci žije, neumiera.

Dňa 17. júla si pripomenieme druhý rok, ako nás navždy opustil náš milovaný manžel, otec, syn, brat, krstný otec, švagor, strýko a ujo

Miroslav Markus.

S láskou a večnou bolesťou v srdciach spomína celá rodina.

*S tichou spomienkou ku hrobu chodíme,
pri plameni sviečok na teba myslíme.
Osud ti nedoprial s nami dlhšie byť,
no v našich srdciach budeš navždy žiť.*

V týchto dňoch si pripomínáme nedožitých 50 rokov nášho syna, manžela, otca a starého otca

Ľubomíra Krišteka.

S láskou na neho spomína celá rodina.

Ďakujeme všetkým príbuzným, priateľom a známym za účasť na poslednej rozlúčke 1. 6. 2019 s našim manželom, otcom a starým otcom

Jurajom Krištekom.

Ďakujeme za kvetinové dary a prejavy sústrasti, ktorými ste sa snažili zmieriť náš hlboký žiaľ.

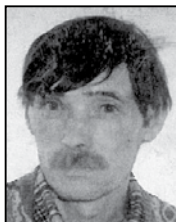

*Tak rýchlo ten čas letí, tak rýchlo uteká.
Na každý deň patrí ti naša spomienka.
Osud ti nedoprial s nami dlho byť,
ale v našich srdciach budeš stále žiť.*

Dňa 5. mája sme si pripomenuli štvrté výročie úmrtia

Petra Katreniaka.

*S láskou a úctou spomínajú družka Marcela, bratia Jaroslav a Pavel s rodinou, dcéra Zdenka s rodinou a kamaráti.
Pepo, chýbaš nám!*

*Osud je občas veľmi krutý,
nevráti, čo raz vzal,
zostanú iba spomienky a v srdci veľký žiaľ.*

Dňa 24. 6. 2019 sme si pripomenuli smutné 3 roky od úmrtia našej milovanej maminky, manželky, starkej a sestry

Marienky Trnavskej.

S láskou a úctou spomínajú dcéry s rodinami, manžel a celá rodina.

POĎAKOVANIE

*Bolesťou unavený tíško si zaspal,
zanechal si všetkých, ktorých si mal rád.*

Ďakujeme všetkým príbuzným, susedom a známym, ktorí sa dňa 10.4.2019 prišli rozlúčiť s naším drahým manželom, otcom, starkým Vladimírom Macíkom, ktorý nás opustil vo veku 66 rokov.

Naše poďakovanie patrí Pohrebnej službe Milana Halušku za pomoc a dôstojnú rozlúčku. Tiež pánovi farárovi Romanovi Kupčákovi za rozlúčku pri hrobe. Zúčastneným ďakujeme za prejav sústrasti a kvetinové dary.

Smútiaca manželka, dcéry Livka a Alenka s rodinami a ostatná rodina.

POĎAKOVANIE

Ďakujeme všetkým, ktorí sa prišli rozlúčiť s našim milovaným manželom, otcom a starým otcom pánom Jánom Belušom.

Zároveň ďakujeme za prejavy sústrasti a kvetinové dary.

Smútiaca rodina

Dňa 7. 6. 2019 uplynuli dva smutné roky, čo nás navždy opustil milovaný manžel, otec a starý otec

FRANTIŠEK BLAHÚT z Valaskej.

*Spomíname s láskou a úctou.
Navždy ostávaš v našich srdciach.*

Dobrý boj som bojoval, beh som dokončil, vieru som zachoval

- 2Tim 4, 7

Trinástonou komnatou života každého človeka je smrť, nikto na ňu nie je odborník. „Smrťou sa život nekončí, iba mení,“ počívame na pohreboch a v kostoloch a neznie to zle. Keď príde smrť, to nie je len hra, to je prechod do tajomstva. Celý život by mal byť prípravou na smrť, denne okolo seba vidíme, ako triafa nič netušiacich ľudí, stále bližšie k nám. Keď ľudia odídu, zavrie sa za nimi akási pomyselná brána do večnosti. Voči tým, čo odišli, vždy cítíme akúsi výčitku, niečo podstatné sme im nevyjadrili, nepovedali, zanedbali, teraz je už neskoro, ľudsky sa to nedá napraviť. Iba veriaci ešte majú veľkú šancu – modliť sa za duše zomretých.

Kto verí, má to v niečom ľahšie a v niečom ťažšie. Dodržiavanie Božích príkazní nie je vždy jednoduché, najmä keď mnohí žijú, zdá sa spokojne, aj bez nich. Pred smrťou, ktorá na každého dôjde, to však majú veriaci ľahšie. Vedia, komu uverili, že Boh je milosrdný, že ich príjme do náručia, aj keď mnohé tu na zemi zostáva tajomstvom.

A tak to bolo aj so životom našej sestry a spolufarničky Mariky Kučerovej, ktorú sme odprevadili na cestu do večnosti v utorok 11. júna 2019. Marika bola roky súčasťou nášho farského spoločenstva, zapájala sa do života vo farnosti, starala sa o kostolné plachty, ktoré pod jej rukami žiarili belosťou a šírili vôňu kvetín. Pomáhala pri mnohých aktivitách vo farnosti. Keď bolo treba, odložila

svoje súkromné povinnosti, prišla a priložila ruku k dielu. Len ten, kto s ňou spolupracoval a vie, čo prináša služba v kostole, vie, že pri všetkých aktivitách ostala až do úplného konca. Bolo veľa situácií, keď sme sa už pod rúskom noci vracali po vykonanej práci domov. Všetky svoje povinnosti vykonávala obetavo a s láskou. Bola to jej služba Bohu. Ako to i pri rozlúčkovej svätej omši spomenul aj odprevádzajúci kňaz vdp. otec Ondrej - že svojou činnosťou, starostlivosťou o kostolné plachty „obliekala Krista“, ktorého tajomstvo premenenia sa koná práve na obetnom stole zahalenom práve týmito plachtami. Aj ona vo svojom živote vyznávala vieru

vo Všemohúceho a verila, že raz, tak ako každý jeden z nás predstúpi pred Božiu tvár. Bola i členkou Bratstva živého ruženca vo Valaskej. Mária Matka Božia, ktorej meno nosila, jej bola oporou vo všetkých starostiach, ale i radoostiach jej života. Nie raz sme merali cestu na Staré Hory. Svieca jej života vyhasla v deň Turíc - sviatok zoslania Ducha svätého. Pán života a smrti si ju povolal na tento nádherný sviatok do svojho kráľovstva. A my už len môžeme v tichej modlitbe na ňu spomínať, lebo jej ochota a obetavosť nám budú chýbať, a to nielen v našom farskom spoločenstve.

Marika, odpočívaj v pokoji, nech ti náš Pán odmení obeť tvojho života a prijme ťa do svojho kráľovstva medzi oslávených v nebi.

... a dávaj na nás všetkých pozor tam zhora...

Farské spoločenstvo vo Valaskej

ANDRIŠEKOVÁ DRUHÁ NA MAJSTROVSTVÁCH EURÓPY V RECHBERGU

Posledný aprílový víkend sa konalo prvé podujatie pretekov automobilov do vrchu v sezóne 2019. Vyše 250 štartujúcich bojovalo 27. a 28. apríla na kopci nad dedinou Tulwitz, 40 km severne od rakúskeho mesta Graz. Preteky s názvom Rechberg - Rennen mali pre všetkých mimoriadny význam – išlo totiž o podujatie majstrovstiev Európy v pretekoch do vrchu. Trať mala dĺžku 5050 m.

Pretekov na trati v Rechbergu sa po prvýkrát zúčastnila aj Gabriela Andrišeková na Škode 130 RS, jazdiaca za AFZ SPORT TEAM VALASKÁ.

Zhodnotenie pretekov z pohľadu jazdca: Počasie počas víkendu bolo ešte pomerne chladné, sme zvyknutí na oveľa vyššie teploty vzduchu aj asfaltu pod kolesami. Organizácia podujatia bola na vysokej úrovni. Čo sa výsledkov týka, spomedzi historických áut zo Slovenska sme mali najrýchlejší čas v oboch súťažných jazdách. V medzinárodnej konkurencii v rámci Majstrovstiev Európy sa nám podarilo umiestniť na výbornom druhom mieste. S úvodom do sezóny sme teda spokojní a tešíme sa na ďalšie preteky. Nadšencov motoristického športu pozývame na Majstrovstvá Európy, ktoré sa uskutočnia v Dobšinej 20. – 21. júla 2019.

Gabriela Andrišeková

Športová olympiáda materských škôl

Dňa 29.5.2019 sa deti našej materskej školy zúčastnili XXII. ročníka Športovej olympiády pre deti materských škôl v okrese Brezno. Naši predškoláci sa úspešne popasovali so všetkými disciplínami. Družstvo v zložení Michaela Schwarzbacherová, Michaela Sedláčiková, Gabriel O'Hagan a Samuel Kušpál získalo 1. miesto v štafetovom behu. Veľmi dobre sa im darilo aj v individuálnych disciplínach. Michaela Schwarzbacherová obsadila 1.miesto v skoku do diaľky z miesta, 1.miesto v hode tenisovou loptičkou a 4.miesto v behu. Gabriel O'Hagan získal 1.miesto v behu a 3.miesto v skoku. Samuel Kušpál sa umiestnil na 4.mieste v behu a 5.mieste v skoku. Najväčšia radosť nás čakala, keď sme sa s počtom bodov 28 stali absolútnymi víťazmi tohtoročnej detskej olympiády a po dlhšom čase sme opäť získali Putovný pohár primátora mesta Brezna. Malí športovci urobili radosť nielen

sebe a svojim rodičom, ale aj celému kolektívu materskej školy. K ich úspechom im ešte raz gratulujeme.

Mg. Janeta Nitková

Príspevok História a súčasnosť stolného tenisu vo Valaskej nám zaslal pán Mgr. Ivan Karak pred tým, ako nás navždy opustil. Pretože bol pravidelným prispievateľom do valaštienskych novín, jeho príspevky nám budú chýbať. Práve jeho zásluhou dosiahol stolný tenis vo Valaskej takú vysokú úroveň.

História a súčasnosť stolného tenisu vo Valaskej

Od súťažnej sezóny 2012/2013 hrá v stolnotenisovej 6. lige okresov Brezno a Banská Bystrica aj náš stolnotenisový oddiel. Sformoval sa počas tradičných veľkonočných turnajov. Najlepší hráči turnaja neraz spomínali na slávne časy tohto športu vo Valaskej. V sedemdesiatych rokoch bola popularita stolného tenisu medzi mládežou i dospelými prinajmenšom taká ako futbalu. Telocvičňa základnej školy praskala vo švíkoch. Pravidelne trénovalo vyše dvadsať žiakov, chlapcov i dievčat. Záujem bol väčší ako kapacita telocvične. Na piatich stoloch sa hrávalo dvakrát do týždňa. O výber žiakov a rozvoj talentu týchto mladých hráčov sa staral učiteľ Tibor Blažin. Žiaci našej školy vyhrávali okresné turnaje, postupovali aj do krajských kôl a reprezentovali školu dokonca až na majstrovstvách Slovenska. V tom čase najúspešnejšími reprezentantmi školy boli bratia Emil a Milan Nátherovci. Od konca sedemdesia-

práve na oboch našich vtedajších základných školách. Patrili medzi nich Jaroslav Karak, Ivan Foltán, Edo Prokopec, Miroslav Mihok a do oddielu postupne pribúdali ďalší hráči ako Ivan Krúteľ, Marian Ištván a neskôr aj „starý harcovník, pingpongista“ telom aj dušou, obetavý tréner žiakov pán Ivan Mišúth, ktorý prestúpil do valaštienskeho oddielu z Podbrezovej. A práve pod jeho vedením rástla kvalita mladých stolných tenistov, ktorí dosahovali aj individuálne úspechy na turnajoch jednotlivcov v rámci okresu. V tom čase družstvo Valaskej hralo tretiu a neskôr druhú triedu v rámci vtedy veľkého banskobystrického okresu. Začiatkom de-

vo Prokopec) do podbrezovského oddielu hrajúceho vyššiu súťaž, sa éra stolného tenisu vo Valaskej pomaly

díci 15 – 30 roční. O to viac vynikajú úspechy našich veteránov. Bolo by dobre, keby mali nejakých nasle-

končí. Našťastie len dočasne. Snažil som sa udržať stolný tenis pri živote organizovaním veľkonočného turnaja pre obyvateľov obce. Malo to úspech. Završujeme už jeho druhú desiatku.

Na veľkonočnom turnaji v roku 2012 bývali „starí“ hráči Valaskej sa rozhodli vzkriesiť takmer už zabudnuté zlaté časy stolného tenisu v našej obci. Požiadali sme o registráciu a prihlášku do súťaže. A vedieme si tam pomerne dobre. Každý rok končíme sezónu v prvej polovici tabuľky. O úspechy sa zaslúžili títo hráči: Jaroslav Karak, Emil Náther, Edo Prokopec, Pavel Gondek, Jaroslav Cúth, Slavo Kučerák, Ján Suchý. Nemôžem ale nespomenúť jeden dôležitý fakt. Vekový priemer týchto hráčov sa blíži k 60-ke. Videl som aj našich súperov. Aj tam sú starší hráči, ale polovica mužstva sú mla-

dovníkov, aby tento pekný šport raz v našej obci neskončil naozaj definitívne. Musím si na záver povzdychnúť za minulosťou. Mládež športovala viac. Časy sa zmenili, aj záujmy detí a mládeže. Bohužiaľ, nemyslím si, že vždy k lepšiemu. Dúfam, že príklad našich stolnotenisových veteránov bude aspoň pre niektorých žiakov a mladých ľudí vzorom hodným nasledovania.

Stolnotenisový oddiel má veľmi dobrú výbavu, má podporu zo strany obecného úradu, ústretovosť zo strany základnej školy pri využívaní telocvične na tréningy a súťažné zápasy. Chýba jedna vec, tá najpodstatnejšia, a to je záujem zo strany školskej mládeže. Krúžok stolného tenisu býval v minulosti vždy v ponuke. Možno by prospela lepšia propagácia. Organizovať okresné turnaje a nemať vlastných reprezentantov školy je predsa len divná vec.

Mgr. Ivan Karak

tych rokov som sa aj ja začal venovať žiakom v tomto peknom športe. Na našej škola sa pravidelne až doteraz uskutočňujú okresné turnaje žiakov breznianskeho okresu, predtým hornej časti banskobystrického okresu. Nedokážem to už presne spočítať, ale určite ich bolo už vyše tridsať. Je však smutné, že v posledných rokoch už bez účasti domácich žiakov (!).

Na prelome sedemdesiatych a osemdesiatych rokov sa v obci po prvýkrát sformoval stolnotenisový oddiel dospelých okolo takých hráčov ako boli v tom čase Ľubomír Lacič, Pavol Budaj, Oskar Harinek a neskôr do oddielu prichádzali mladší hráči, ktorí svoje prvé skúsenosti získavali na krúžku stolného tenisu

začínajúcich hráčov, odchode hráčov na stredné školy mimo bydliska, resp. odsťahovaním sa z obce ako aj prestupe mladých hráčov (Mihok,

Výsledky turnaja v stolnom tenise

1. Peter Danove
2. Miroslav Makovník
3. Stanislav Slivka
4. Peter Jendrál
5. Pavol Šmidák
6. Slavomír Koza
7. Dušan Suchý
8. Dušan Sliachan
9. Jaroslav Kocúr
10. Jozef Kurek

Mgr. Ivan Karak

HOREHRONSKÉ športové hry

Naša základná škola sa zapojila do tejto súťaže, ktorá sa konala v aréne Brezno dňa 30.5.2019.

Starší žiaci vo svojej skupine vyhrali 3 zápasy (Pohronska Polhora, ZŠ MPČL Brezno, Gymnázium Brezno) a 1 prehrali (Pionierska 2) so skóre 23 – 9 postúpili z 2. miesta a zahrali si o **3. miesto** so ZŠ Čierny Balog, v ktorom vyhrali 3:1 a umiestnili sa tak na 3. mieste.

Starší žiaci: Tomáš Ďurica, Paulína Zelenčíková, Matúš Oravec, Michal Košťál, Vanesa Bernáthová. **Mladší žiaci:** Lukáš Patúš, Jakub Dundovič, Michal Turis, Matúš Havaš.

Mladší žiaci vo svojej skupine 3 zápasy prehrali (Čierny Balog, Pionierska 2, ZŠ Karola Rapoša) a 1 zápas remizovali so žiakmi z Gymnázia Brezno. Nakoniec skončili so skóre 8 – 25 na poslednom mieste v skupine. V zápase o konečné **9. miesto** mimoriadne zabojovali a zdolali žiakov z Pohronskej Polhory 5:4 a umiestnili sa na 9. mieste.

PaedDr. Matúš Magera

Matičný florbalový turnaj obce Valaská

Dňa 13.6.2019 sa v priestoroch telocvične ZŠ Jaroslava Simana uskutočnil už 4. ročník florbalového turnaja pre žiakov 2. stupňa škôl Horehronia. K nám do Valaskej zavítalo 7 škôl a 63 chlapcov a dievčat, ktorí sa rozhodli zabojsovať o putovný pohár.

Po úvodných pokynoch sa vyžrebovali skupiny a začalo sa hrať. Boj v skupinách bol veľmi vyrovnaný a do semifinále postúpilo družstvo z Nemeckej, ŠZŠ Brezno, Mazorník a domáce družstvo. Vo finálovom zápase sa stretli žiaci z Nemeckej proti domácim z Valaskej. Teší nás, že domáci vyhrali, a tým pádom putovný pohár opätovne zostáva vo Valaskej. V súboji o 3. miesto zvíťazilo družstvo z Mazorníka.

CELKOVÉ PORADIE:

1. miesto: ZŠ J. Simana Valaská
2. miesto: ZŠ s MŠ Nemecká
3. miesto: ZŠ s MŠ MPČL Brezno
4. miesto: ŠZŠ Brezno
5. miesto: Gymnázium Brezno
6. miesto: ZŠ Šumiac
7. miesto: OUI Valaská

Najlepším strelcom turnaja sa stal hráč **Tomáš Ďurica** (ZŠ J. Simana

Valaská) s počtom **13** strelených **gólov**. Dostal cenu výboru MO MS Valaská a tiež aj novú florbalovú hokejku. **Najlepším brankárom** turnaja sa stala hráčka **Paulína Zelenčíková** (ZŠ J. Simana Valaská) s počtom **5** odchytených **zápasov**. Dostala cenu predsedu MO MS Valaská. Viacero hráčov bolo odmenených tričkom MO MS Valaská.

Všetkým zúčastneným družstvám v mene obecného úradu, ZŠ J. Simana a MO MS vo Valaskej **ďakujem za účasť** a verím, že na budúci rok, keď sa bude konať **5. ročník** Matičného florbalového turnaja obce Valaská o putovný pohár, nás poctia svojou návštevou.

A čo dodať na záver? Chcem sa poďakovať všetkým, ktorí nám akoľkoľvek formou pomohli k realizácii tejto myšlienky. Mgr. Piliarovej za poskytnutie priestorov telocvične, Matici slovenskej za finančnú dotáciu, Jarke Smkovej za výborné koláče, Breznianskej cukrárni za tortu pre víťazné družstvo, Matejovi Fábrymu za odpísanie všetkých zápasov, Marekovi Poliakovi za ovocie pre zúčastnené družstvá a obci Valaská.

PaedDr. Matúš Magera
organizátor turnaja

I. kolo Viessmann pohára v letnom biatlone

Milí čitatelia, aj v týchto mesiacoch vám budem prinášať informácie o dianí v letnom biatlone a aktivitách Klubu biatlonu Valaská – Osrblie.

Začnem netradične slávnostnou akciou - vyhlásenie Kráľa biatlonovej stopy. Slovenský zväz biatlonu 31.5.2019 v Banskej Bystrici pripravil vyhodnotenie letnej a zimnej biatlonovej sezóny 2018/2019, ktoré vyvrcholilo dekorovaním Kráľa biatlonovej stopy. Z nášho klubu sa víťazmi rebríčkov Viessmann pohára v letnom biatlone stali: Veronika Machyniaková, Norbert Gröne, Adam Černák a S. Pacerová. Rebríček Viessmann pohára v zime vyhrali: Norbert Gröne, Sárka Pacerová, Adam Černák, Ella Demianová, Kristína Makovínyová. Klub biatlonu Valaská – Osrblie sa stal v sezóne 2018/2019 z celkového počtu 25 klubov celkovým víťazom.

Asi nikoho neprekvapí, že Kráľovnou biatlonovej stopy sa zaslúžene stala trojnásobná olympijská víťazka Nasta Kuzminová. Krásnym, úprimným príhovorom a poďakovaním ukončila Nasta toto príjemné, spoločenské stretnutie. A blahoželáme našim oceneným športovcom.

Preteky I. kola Viessmann pohára v letnom biatlone sa začali hneď prvý júnový víkend (1. - 2.6.2019). Klub Meteor Dolný Kubín usporiadal v Brezovici rýchlостné preteky, zmiešané štafety a preteky obratnosti. Žiacke kategórie mali naozaj náročný program. Z našich mladých pretekárov sa najviac darilo: Ch. Chládekovej, E. Demianovej, ktoré okúsili stupne víťazov.

Aj kategórie dorastu a dospelých sa dočkali a v dňoch 8. - 9.6.2019 súťažili v NBC Osrblie v dvoch bodovaných pretekoch (rýchlостné preteky a preteky s hromadným štartom) a nebudovaných pretekoch - vyraďovacie šprinty. Naše klubové farby úspešne reprezentovali: A. Černák, P. Papajová, B. Matovič,

Prehľad výsledkov letný biatlon:

kategória	meno	Viessmann pohár- I. kolo					
		1.6.2019		2.6.2019	8.6.2019		9.6.2019
		RP	šťafty	POB	RP	vyraď. šprinty	PHŠ
dorastenci 16.r.	A. Černák				3. miesto	1.	1.
	D. Liptai				6.	–	7.
dorastanky 16 r.	P. Papajová				4.	–	3.
	J. Vološin				4.	–	6.
dorastenci 17-19 r.	B. Matovič				3.	4.	4.
	J. Graňáková				5.	–	2.
dorastanky 17-19 r.	T. Sivčáková				4.	6.	4.
	L. Šuchová				8.	–	7.
	M. Wágneroná				9.	5.	5.
juniorok 20-22 r.	J. Kolečár				3.	–	5.
	P. Štrba				2.	–	2.
muži 29-39 r.	N. Gröne				1.	–	2.
muži 40-49 r.	M. Matovič				4.	–	4.
žiaci 12-13 r.	R. Pacera	7.	4.	–			
	M. Zlevský	5.	5.	11.			
žiaci 14-15 r.	D. Podrážka	11.	14.	12.			
	Ch. Chládeková	3.	4.	2.			
žiačky 12-13 r.	N. Matovičová	6.	8.	9.			
	E. Demianová	1.	2.	2.			
žiačky 14-15 r.	N. Vavreková	9.	14.	6.			
	N. Oravcová	7.	4.	13.			
	L. Mišunová	6.	5.	8.			

RP- rýchlостné preteky, PHŠ- preteky s hromad. štartom, POB- preteky obratnosti

J. Graňáková, P. Štrba, J. Kolečár, N. Gröne. Celkovo sme získali 3 zlaté, 4 strieborné a 4 bronzové umiestnenia. Gratulujeme.

Tieto dva súťažné dni boli zároveň previerkou organizačných zručností nášho Klubu biatlonu. My sme to mali, ako sa hovorí, „pod palcom“. A zvládli sme to výborne. Preto všetkým rodičom, členom Klubu biatlonu Valaská – Osrblie, obciam Valaská, Osrblie a partnerom patrí veľké poďakovanie.

Tešíme sa na ďalšie pekné úspechy.

A. Machyniaková, KB Valaská – Osrblie

Valaštianský hasiči organizovali 11.5.2019 hasičskú súťaž v požiarnom útoku. Na štarte sa predstavilo dokopy 20 tímov, z toho bolo 14 mužských a 6 ženských tímov. Účastníci súťaže sa tešili z pekného počasia a zaujímavých atrakcií, ktoré pripravili organizátori súťaže. Pre dospelých občerstvenie a pre deti skákací hrad.

Po nástupe súťažiacich a príhovor zástupcu starostu sa oficiálne začala súťaž. Ako prví sa predstavili domáci chlapi z Valaskej. Svoj prvý pokus zvládli za 15,41 s. Po odbehnutí útokov ostatných tímov sa nám predstavili v exhibičnom útoku deti z Osrbli a bolo to spríjemnenie celej súťaže. Po tomto útoku nasledovala 30 minútová prestávka na

2.ročník o pohár starostu obce Valaská a Memoriál Pavla Zelenčíkav požiarnom útoku

občerstvenie. Do druhého kola chceli domáci chlapi vylepšiť čas z prvého kola, to sa im, žiaľ, nepodarilo a ich čas sa zastavil na 16,57 s. (Ľ 14,51 s.). Chlapci ale nemuseli smútiť, pretože čas z prvého kola im stačil na výhru a pohár ostal v domacom prostredí. Na druhom mieste skončili muži z Bartošovej Lehôtky a na treťom mieste muži z Gašparova. V ženskej kategórii zvíťazili ženy z Gašparova.

Ďakujeme všetkým, ktorí sa podieľali na organizovaní súťaže - obci Valaská, DHZ Valaská, Geo športu a mnohým iným. Poďakovanie patrí aj vám, fanúšikom, ktorí prišli podporiť valaštianskych hasičov.

Filip Kramla

Ukončenie futbalového ročníka 2018/2019

Naše futbalové družstvá žiakov prípravky U11, družstvo žiakov U13 a družstvo mužov ukončili kolotoč futbalových zápasov futbalového ročníka 2018/2019. V súťažnom ročníku sme odohrali spolu 74 majstrovských zápasov - U11 - 32 zápasov, U13 - 16 zápasov, družstvo mužov 26 zápasov. Naši žiaci prípravky sa zúčastnili aj dvoch turnajov v Podkoniciach za účasti 11 družstiev, turnaja o pohár starostu Podkonic, kde sme skončili na 4. mieste a v Podbrezovej za účasti 18 družstiev ako žiaci ZŠ Valaská o pohár generálneho riaditeľa ŽP a.s., kde sme skončili na 3. mieste v skupine. Súťažný ročník môžeme hodnotiť ako úspešný či už z dôvodu umiestnenia našich mužov, ktorí skončili na 4. mieste, čo je doposiaľ najlepšie umiestnenie od novovzniknutia klubu, ako aj žiacke družstvá, kde sa nám podarilo pritiahnúť nových hráčov, čo je do budúcnosti len pozitívne. Nakoľko je letná prestávka krátka a 5.8.2019 začína nový futbalový ročník, musíme naše mužstvá stabilizovať a pripraviť na novú futbalovú sezónu.

Okrem uspokojujivých výsledkov našich futbalistov sa nám podarilo aj skultúrniť areál futbalového štadióna a to zakúpením a sprevádzkovaním sociálnych zariadení pre divákov, za čo sa chcem poďakovať starostovi obce Mgr. Petrovi Jenčovi a pracovníkom obecného úradu. Taktiež FO ŽP šport Podbrezová za zakúpenie unimo bunky na náradie, farby na náter strechy, ako aj údržbu ihriska, či už kosenie, prepískovanie, prehnojenie presiatie a nové zatravnenie 16. Na záver sa chcem poďakovať všetkým, ktorí sa pričínili o chod OFK Slovan Valaská, a dúfam, že aj v budúcej sezóne nás podporia a prídu povzbudiť.

Vendelín Štrba - predseda OFK Slovan Valaská

Vyhodnotenie posádok z Valaskej Slovenského pohára v krňáčkach

Muži: 2. miesto – Ladislav Ridzoň, Miroslav Zelenčík

Ženy: 1. miesto – Patrícia Piliarová, Alexandra Vrbovská

Zmiešaná posádka:

1. miesto – Ľubomíra Stieranková, Miroslav Zelenčík

2. miesto – Martina Vrbovská, Jozef Vrbovský

4. miesto – Renáta Kubove, Milan Chovanec

